БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 256 (2547). | 29 декабрь, якшанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

28 декабрь эрталаб соат 10 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи мажлиси очилди.

Раис столи ёнида Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **О. Содиқов** ва унинг ўринбосарлари — депутатлар **П. Ержанова, В. И. Коваль, Ф. Д. Ўринбоева** ва **А. Р. Хўжаев** ўтирибдилар.

Мажлисда республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964—1965 йилги Давлат плани тўғрисидаги, Ўзбекистон ССРнинг 1964—1965 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва республиканинг 1962 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги докладларни муҳокама қилиш давом эттирилди. Музокараларда депутатлар **М. Р. Маҳмудов** (Фарғона область Саноат сайлов округи), **Т. Рўзибоев** (Андижон область Правда сайлов округи), **Х. Ҳасанова** (Сурхондарё область Обидида сайлов округи). Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси **Е. А. Айтмуратов**, депутатлар **М. Бозоров** (Самарқанд область Қўнғирот сайлов округи), **А. З. Завьялов** (Қорақалпоғистон АССР Хўжайли шаҳар сайлов округи), **Э. Турсунов** (Бухоро область Қоровулбозор сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Сессияда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Р. Қурбонов** нутқ сўзлади.

Олий Совет Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964—1965 йилги Давлат плани тўғрисидаги Қонунни бир овоздан қабул қилди.

Олий Совет депутатлари Ўзбекистон ССРнинг 1964—1965 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунни бир овоздан қабул қилдилар ва республиканинг 1962 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқладилар.

Олий Совет кун тартибининг учинчи масаласига — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисидаги масалага ўтиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Р. Сахибоев** докладини тинглади.

Олий Советнинг биринчи ва иккинчи сессиялари ўртасидаги даврда Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми чиқарган Фармонларни Олий Совет бир овоздан тасдиқлади, тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси шу билан ўз ишини тамомлади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг

Қ О Н У Н И

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 1964—1965 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

1-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджети Бюджет комиссияси доклади юзасидан қабул қилинган ўзгартишлар билан, яъни жами даромадлар бўйича 1.606.720 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 1.603.824 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 2896 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджети Давлат ва кооператив корхоналаридан ҳамда ташкилотлардан олинадиган даромадлар — оборот солиғи, фойдалардан ажратмалар, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан келадиган бошқа тушумларнинг умумий суммаси 1470952 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини — химия, нефть, машинасозлик ва оғир саноатнинг бошқа тармоқларини, қурилиш индустриясини, енгил ва озиқ-овқат саноатини, қишлоқ хўжалигини, транспортни, уй-жой-коммунал хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни маблағ билан таъминлаш учун бўладиган харажатларнинг умумий суммаси 747303 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, профессионал-техника ўқув юртлари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, радио эшиттиришга ҳамда маориф ва маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар ҳамда соғлиқни сақлаш ва физкультура соҳасидаги бошқа муассасаларга; пенсия ва нафақаларга ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси 777313 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти органларини, давлат идора органларини ва халқ судларини таъминлаш учун ажратиладиган маблағлар суммаси 26954 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги республика бюджети даромадлар бўйича 1017278 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 1014382 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 2896 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

7-модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССРнинг 1964 йилги бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 589442 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	минг сўм ҳисобида
Тошкент шаҳри	116597
Тошкент области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Совети	31457
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Совети	41896
Сирдарё области.	32693
Фарғона области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Совети	33188
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Совети	29082
Андижон области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Совети	28536
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Совети	45127
Самарқанд области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Совети	28508
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Совети	38908
Бухоро области	38677
Сурхондарё области	57898
Хоразм области	23977
Қорақалпоғистон АССР	42898

8-модда. Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетларига ажратмалар, 1964 йил учун қуйидаги миқдорларда тасдиқлансин:

а) оборот солиғи тушумларидан: Тошкент шаҳрига — 17,9 процент. Тошкент областига: меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 100 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 93,6 процент, Сирдарё областига — 100 процент. Фарғона областига: меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 29,1 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 43,9 процент, Андижон областига: меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 33,2 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 52,1 процент, Самарқанд областига: меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 22,4 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 96,5 процент, Бухоро областига — 26 процент, Сурхондарё областига — 53,1 процент, Хоразм областига — 28,3 процент ва Қорақалпоғистон АССРга — 74,6 процент;

б) колхозлардан олинадиган даромад солиғидан: Тошкент, Сирдарё, Самарқанд областларига ва Қорақалпоғистон АССРга — 100 процент, Фарғона ва Сурхондарё областларига — 80 процент, Бухоро областига — 70 процент, Андижон ва Хоразм областларига 60 процент;

в) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Тошкент области — меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига ва меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига, Сирдарё областига ва Қорақалпоғистон АССРга — 100 процент, Самарқанд областига — меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 20 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 100 процент, Фарғона областига — меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 20 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 70 процент, Андижон областига — меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига — 20 процент, меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига — 70 процент, Бухоро, Сурхондарё ва Хоразм областларига — 50 процент ва Тошкент шаҳрига — 10 процент;

г) қишлоқ хўжалик солиғидан, СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам оилали гражданларидан олинадиган солиқдан, ўрмонлардан келадиган даромадлардан ва пул-буюм лотереялари тушумларидан — 100 процент.

9-модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964 йилги давлат планида кўрсатилган тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги республика бюджети маблағларидан меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область (саноат) Совети маҳаллий бюджетига 8963 минг сўм миқдорида ва Сирдарё области маҳаллий бюджетига 5384 минг сўм миқдорида маблағлар ажратилсин.

10-модда. Ўзбекистон ССРнинг республика бюджети бўйича бюджет маблағларининг 1965 йил 1 январига ўтадиган қолдиқлари 18000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

11-модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетлари бўйича бюджет маблағларининг 1965 йил 1 январига ўтадиган қолдиқлари 22000 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	минг сўм ҳисобида
Тошкент шаҳри	3500
Тошкент области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига	1000
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига	1900
Сирдарё области	1300
Фарғона области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига	1000
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига	1300
Андижон области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига	900
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига	2000
Самарқанд области:	
меҳнаткашлар депутатлари область (саноат) Советига	900
меҳнаткашлар депутатлари область (қишлоқ) Советига	1800
Бухоро области.	1600
Сурхондарё области	2300
Хоразм области	1000
Қорақалпоғистон АССР	1500

12-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1965 йилги Давлат бюджетини даромадлар бўйича 1784123 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 1773465 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 10658 минг сўм ортиқ қилиб маъқуллансин.

13-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига республиканинг 1964 — 1965 йилги Давлат бюджети юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг Бюджет комиссияси хулосаларида, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисларида депутатлар томонидан айтилган таклифлар ва мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1963 йил 28 декабрь,
Тошкент шаҳри.

Рассом М. В. Рейх плакати (Ўзбекистон Давлат нашриёти).

Оққўрғонда тўю, тантана

Эртага Оққўрғонда тўю, тантана. Ез бўйи пахта далаларида тер тўкиб, ҳар туп ғўзани меҳрла ардоқлаб, мўл ҳосил етиштирган, «оқ олтин»дан улкан-улкан хирмонлар уйган азаматлар меҳнат шавқи ва завқини сурадилар.

Кунни тунга улаган, бирон туп ҳам ғўза чанқамасин, деб тонгни оттирган сергак сувчилар, эл хирмони кўкка юксалсин деб меҳнат қилган толмас билакли кўпминг килограммчи чевар теримчилар, «зангори кема»ларнинг капитанлари, ҳар-бир меҳнаткаш пахта байрами гурунгига тўпланадилар. Узларининг шодликларини, дил қувончларини қўшни бошқармаларнинг колхоз ва совхозлари меҳнаткашлари билан, қадрдон касбдошлари билан баҳам кўрадилар.

Ҳар қанча тантана қилсангиз, шодлансангиз, фахрлансангиз арзийди, машъал Оққўрғоннинг азамат пахтакорлари. Эл хирмонига 70 минг тоннага яқин «оқ олтин» тўккан экансиз, бу сизларнинг жасоратингиз, ғайрат ва шижоатингизнинг мевасидир.

Тўйга-тўёна билан деганларидек, оққўрғонликлар эришилган ютуқлар билан мағрурланиб қолмадилар, пахта байрамига муносиб совға билан келдилар. Асосий экин майдонлари ҳайдалиб, яхшилаб ўғитга тўйдирилиб, шудгорлаб қўйилди. Техниканинг кўп қисмини янги мавсумга созлаб, ариқ-зовурларнинг асосий қисмини сув равон оқадиган қилиб тозаладилар оққўрғонлик ғолиблар! Бу соҳадаги ишларингиздан ҳам ҳарқанча ўрнак олса арзийди.

Эртанги меҳнат тантанаси, ғалабанинг шавқ ва завқи сизларни янги ғалабаларга, янги марраларга руҳлантирсин. Янги 1964 йилда ҳам ғолиблик байроғини қўлда маҳкам ушлаб қолиш, катта-катта майдонларда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун белни янада маҳкамроқ боғлангиз, «оқ олтин» диёрининг мусаффо осмонида янада ёрқинроқ машъал бўлиб порлаб турингиз!

Эртага бошланадиган байрамингиз муборак бўлсин, оққўрғонлик қадрдон пахтакорлар!

УЛКАН НУРХОНА ЧИРОҚЛАРИ ПОРЛАМОҚДА

ОҲАНГАРОНДА КЎПМИНГ КИШИЛИК МИТИНГ

Урта Осиёда энг йирик нур манбаи ҳисобланган Оҳангарон ГРЭСи мана бир неча кундан буён тўла қувват билан ишлаяпти. Унинг барча агрегатлари биргаликда 600 минг киловатт электр қуввати ҳосил қилмоқда. Бу ўнлаб саноат корхоналари эҳтиёжини, шаҳар ва қишлоқларимизни чароғон қилаётир. Минглаб оилаларда янгидан Ильич чироғлари порлайбошлади. «Ангреч ГРЭСстрой»нинг мингларча кишини уюштирган катта коллективи ана шу қудратли, республикамиз энергетикасининг кўрки ҳисобланган станцияни бунёд этиш йўлида қаҳрамонона меҳнат қилди. Бу станциянинг нақадар катта эканлигини тасаввур қилиш учун шуни айтиш кифояки, унинг қуввати бутун чор Россиясида мавжуд бўлган электростанциялар қувватига қараганда ошиқ, 1913 йилда Узбекистонда мавжуд бўлган барча электростанциялар қувватига нисбатан эса 200 баравар кўпдир.

Бинокорлар, монтажчилар самарали меҳнатининг меваси бўлган бу улкан энергетика корхонаси қуриб битказилиши муносабати билан кеча катта митинг бўлди.

Митингни Тошкент саноат область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. В. Каймаков очди.

Оҳангарон ГРЭСи қурилиши бошлиғи ўртоқ Б. Баликоев биринчи бўлиб минбарга чиқади. У станция қурувчиларининг кўп йиллар давомида олиб борган фидокорона меҳнати ҳақида батафсил гапириб берди.

— Ҳақиқатан ҳам жуда катта ҳажмдаги ишлар бажарилди,—дейди у.— 2 миллион 385 минг кубометр тупроқ-шағал қазилди. 306 минг кубометр бетон ва темир-бетон ётқизилди. Бундан ташқари 15 минг 500 тонна металл конструкциялари ва 10 мингларча тонна оғирликдаги технологик асбоб-ускуналар монтаж қилинди. Фақатгина ғиштнинг ўзидан 33 миллион дона терилди.

Комплекс коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари М. Рўзиматов, монтажчилар бригадасининг бошлиғи И. Шкода ўртоқларнинг сўзларини митинг қатнашчилари мароқ билан тинглашди. Улар ўзлари раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг бу станция қурилишига қўшган ҳиссалари ҳақида гапиришди.

Электростанция турбина машинисти Мирзакарим Мирзараҳимов бинокорлар ва монтажчиларни қўлга киритилган жуда катта ғалаба билан қизғин табриклаб, шундай деди:

— Электростанцияни ишончли қўлларга топширдингиз. Коллективимиз унинг лойиҳадаги қувватидан тўла фойдаланиш, энергия ҳосил қилиш харажатларини камайтириш, агрегатларнинг иш унумини ошириш учун тинмай курашади. Биз шу вақтгача республикамиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун 9 миллиард киловатт-соатдан ортиқ электр қуввати етказиб бердик. Бу ютуқни бундан буён ҳам мустаҳкамлаб борамиз.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Узбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ митингда сўзга чиқиб, бинокорлар, монтажчиларни қўлга киритилган катта ғалаба билан қизғин табриклади ва уларнинг бундан кейинги ишларига муваффақиятлар тилади.

Митингда Узбекистон КП Марказий Комитетининг секретари Н. В. МАРТИНОВ, саноат область Совети ижроия комитетининг раиси А. А. ХУЖАЕВ ўртоқлар иштирок этдилар.

Митинг қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ўртоқ Н. С. Хрушчевга мактуб қабул қилдилар.

М. МИРҲАМИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча Тошкент шаҳар партия конференцияси очилди.

Алишер Навоий номли театрнинг кенг залини тўлдириб ўтирган делегатлар орасида ишлаб чиқариш новаторлари, партия, касаба союз ва комсомол ходимлари, олимлар, корхоналарнинг раҳбарлари бор эди.

Делегатлар содиқ ленинчи, совет халқининг бахти учун толмас курашчи ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ КПСС Марказий Комитети Президиумини конференциянинг фаҳрий Президиумига зўр кўтаринкилик билан сайладилар.

Конференциянинг кун тартибига Тошкент шаҳар партия комитети ва ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари, шаҳар партия ташкилотининг раҳбар органларини сайлаш масалалари қўйилган.

Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Қ. М. Муртазоев** Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг ҳисобот докладини қилди. Ревизия комиссиясининг иши тўғрисида ревизия комиссияси раиси **В. С. Летунов**нинг доклади тингланди.

Шундан сўнг ҳисобот докладлари юзасидан музокаралар бошланди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси **В. Г. Ломоносов**, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиумининг аъзолари **В. А. Карлов, Р. Қурбонов, Н. В. Мартинов, М. М. Мусахонов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Н. Д. Худойбердиев**, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат **И. М. Нажесткин**, КПСС Марказий Комитети инструктори **М. Я. Назаров**, Тошкент саноат область партия комитетининг биринчи секретари **П. В. Каймаков** ва Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари **М. А. Абдураззоқов** ва бошқа ўртоқлар қатнашмоқдалар.

Бугун конференция ўз ишини давом эттиради.

(Шаҳар партия конференцияси тўғрисидаги батафсил ҳисобот газетамизнинг навбатдаги сонида босилади).

ДЕПУТАТ Р. ҚУРБОНОВ НУТҚИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси

Депутат ўртоқлар! Совет кишилари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорини ғоят баланд руҳ билан маъқулладилар. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда қилган доклади, якунловчи нутқи, Пленумнинг қарори марксизм-ленинизмни ижодий тарзда ривожлантиришнинг ёрқин намунасидир. Улар бизнинг партиямиз, унинг ленинчи Марказий Комитети XXII съезд белгилаган йўлни, бу съездда қабул қилинган КПСС Программасини зўр сабот-матонат ва изчиллик билан амалга ошираётганлигини очиқ-равшан кўрсатади.

Марказий Комитетнинг XXII съезддан кейин ўтказилган пленумларида саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалигига раҳбарликнинг етилган конкрет масалалари муҳокама қилинди, халқ хўжалигига партия раҳбарлигининг энг мақбул ташкилий формалари ишлаб чиқилди. Марказий Комитетнинг июнь Пленумида кенг авж олдирилган коммунизм қурилиши шароитида партиянинг идеология ишига тааллуқли масалалар қараб чиқилди.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми социалистик экономикани ривожлантиришнинг энг асосий йўлларидан бири тўғрисидаги масалани, партия ва халқнинг энг асосий иқтисодий вазифаси — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш вазифасини ҳал этиш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган масалани муҳокама қилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тез юксалтиришни ва халқ фаровонлигини оширишни таъмин эта оладиган химия саноатини ривожлантириш — ана шундай асосий йўлларнинг биридир.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарори коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришни тезлаштиришда муҳим роль ўйнайди. Пленумнинг қарори бизнинг мамлакатимиз комил ишонч билан улуғ Ленин кўрсатиб берган йўлдан коммунизм ғалабаси сари бораётганлигини яна ва яна бир марта кўрсатади.

Шу сессия арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленум КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорини муҳокама қилди ва якдиллик билан маъқуллади. Ш. Р. Рашидов бу пленумда қилган докладида химия саноатини ривожлантириш истиқболлари ва КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорини амалга ошириш юзасидан республика партия ва совет ташкилотларининг вазифалари тўғрисида батафсил сўзлаб берди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми жуда кўп хом ашё ресурслари борлигини, республиканинг эҳтиёжларини ва қурилиш ташкилотларининг имкониятларини эътиборга олиб, яқин етти йил ичида химия саноатини ривожлантириш программасини белгилаб берди. 1970 йилга келиб химия саноатининг ялпи маҳсулоти 4,3 баравар ортиши керак. Химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг йиллик ўртача ўсиш суръатлари 23,1 процентни ташкил этади. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 4,13 баравар, пластмассалар ва синтетик смолалар ишлаб чиқариш 10 баравар кўпаяди. Гербицидлар ишлаб чиқариш уюштирилади. Химиявий толалар ишлаб чиқарилабошлайди, «оқ олтин» республикаси бўлган Ўзбекистон яқин йиллар ичида «улкан химия» республикасига ҳам айланади.

Ўзбекистон Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлигида республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда катта муваффақиятларга эришди. Етти йиллик план топшириқлари муваффақиятли суратда амалга оширилмоқда. Ўтган беш йил ичида саноатнинг ялпи маҳсулоти 56 процент кўпайди. Маҳсулот ўсишининг қарийб учдан икки қисми меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига қўлга киритилди.

Етти йиллик даврида бизда газ саноати ва рангли металлургия янгидан вужудга келтирилди, қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлардан буюмлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ўзбекистон мамлакатимиз рангли металлургиясининг йирик базаларидан бирига айланмоқда. Республикада химия, электроника ва радиотехника, нефтни қайта ишлаш саноати, цемент ва прогрессив бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш, халқ истеъмоли учун маҳсулот ишлаб чиқарувчи саноат тармоқлари кенг ривожланди.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия томонидан қўйилган вазифани — пахта, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил олиш учун мустаҳкам база вужудга келтириш вазифасини ҳал этишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Етти йиллик планнинг маданият, маориф, фан ва соғлиқни сақлаш ишларини юксалтириш юзасидан контроль рақамлари анча ошириб бажарилмоқда.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бу йил ҳам катта муваффақиятларга эришдилар. Республика саноати йиллик планни муддатидан илгари — 25 декабрда бажарди ва ҳозирги вақтда 1964 йил ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бу йил республика халқ хўжалигига давлат томонидан сарфланган капитал маблағлар ҳажми ўтган йилдагига нисбатан 17 процент кўпайди. Бу йил Олтинтопган комбинатида, Самарқанд суперфосфат заводида, Чирчиқ электрохимия комбинатида, Фарғона азотли ўғит комбинатида, Қўқон суперфосфат заводида, Оҳангарон ГРЭСида янги қувватлар ишга туширилди. Яқинда Тошкент ГРЭСи турбинасининг биринчи блоки ишга туширилди.

Цемент, куч трансформаторлари, пахта териш машиналари ишлаб чиқариш, электр линиялари қуриш, автомобиль шиналарини тиклаш ва бошқа хилдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш юзасидан қўшимча қувватлардан фойдаланилабошлади.

Ўзбекистон химиклари, бинокорлари, монтажчилари кучли химия саноатини вужудга келтириш ва пландан ташқари минерал ўғитлар ишлаб чиқариш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ўз табрикларида бу муваффақиятлар меҳнаткашларнинг халқ хўжалигини химиялаштириш, совет халқининг моддий фаровонлигини янада юксалтириш йўлидаги умумхалқ ҳаракатига қўшилган катта ҳисса, дир. деб таъкидладилар.

Транспорт ва алоқа ходимлари бу йилнинг вазифаларини тузуккина бажардилар. Фан, маориф, соғлиқни сақлаш ходимлари, маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари янги муваффақиятларга эришдилар.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг бу йил эришган муваффақиятлари бизни айниқса қувонтиради. Республика колхозлари ва совхозлари илгари ҳеч қачон бу йилдагидек кўп қоракўл териси, пилла, каноп, тамаки ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бермаган эдилар.

Дон етиштиришни кўпайтириш учун курашда дастлабки муваффақиятлар қўлга киритилди. Ватанимизга 18 миллион пуддан кўпроқ, яъни планда кўрсатилганидан қарийб 1,5 баравар кўпроқ дон топширилди. Сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари тайёрлаш планлари анча ошириб бажарилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг табригида айтилганидек ва ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг Пленумида қилган докладида кўрсатиб ўтганидек, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик ходимлари жуда катта меҳнат ғалабасига эришиб, давлатга пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятларини бажардилар. Ҳозирги кунгача давлатга 3 миллион 686 минг тонна «оқ олтин» сотилди. Бу — совет пахтачилигининг бутун тарихида биринчи марта етиштирилган энг юқори ҳосилдир.

Республиканинг пахта етиштириш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятларини бу йилнинг жуда оғир об-ҳаво шароитида бажаришда партиямиз Марказий Комитети, Иттифоқ ҳукуматининг республикамизга кўрсатган жуда катта ёрдами, Никита Сергеевич Хрушчевнинг пахтакорларнинг эҳтиёжларига оталарча эътибор бериб, шу тўғрида кун сайин ғамхўрлик қилганлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг пахтани харид қилиш нархларини ошириш тўғрисидаги ва пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисидаги қарори бебаҳо катта роль ўйнади.

Орденли Андижон областининг меҳнаткашлари республикамиз олган мажбуриятларни бажаришга катта ҳисса қўшдилар. Областнинг колхоз ва совхозлари давлатга 818 минг тонна пахта сотдилар. Бу — республикада тайёрланган бутун пахтанинг 22 процентидан кўпроғини ташкил этади. Жаҳонда энг юқори пахта ҳосили — гектаридан 31 центнер пахта етиштирган Хоразм областининг пахтакорлари катта муваффақиятларга эришдилар. КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати Хоразм области меҳнаткашларининг муваффақиятларига юксак баҳо бериб, бу областни Ленин ордени билан мукофотладилар. Сурхондарё областининг колхоз ва совхозлари давлатга пландан ташқари 48 минг тонна пахта сотдилар.

Фарғона, Бухоро ва Тошкент областларининг пахтакорлари олган мажбуриятларини ошириб бажардилар. Самарқанд областидаги колхоз ва совхозлар қўлга киритган катта муваффақиятни алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Бу областдаги колхоз ва совхозлар бу йил об-ҳаво шароити жуда ноқулай келган бир шароитда иш олиб бордилар. Сирдарё области ва Қорақалпоғистон АССРнинг меҳнаткашлари яхши ишладилар. Республикадаги совхозлар давлатга 835 минг тонна пахта топшириб, ўзлари олган мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. Эндиликда пахта етиштиришда совхозларнинг салмоғи қарийб 23 процентни ташкил этади.

Республикада КПСС Марказий Комитети ва Никита Сергеевич Хрушчев томонидан қўйилган вазифани — ҳар бир хўжаликда гектар бошига камида 25 центнердан ҳосил олиш вазифасини бажариш учун кураш ғоят қизиб кетди. Бу йил республикадаги хўжаликларнинг 42 проценти ана шу марradан ўзиб кетди.

Шу нарса ғоят қувончлики, бу йил пахтачиликни механизациялашда ва хусусан кўп меҳнат талаб қиладиган иш — пахта теримини механизациялашда тубдан бурилиш ясалди. 577 минг тонна пахта ёки ўтган йилдагидан икки баравар кўпроқ пахта машиналарда териб олинди. Пахтани машинада теришда қўлга киритилган муваффақият яқин беш йил ичида Ўзбекистонда машина теримига ўтиш асосан тугалланади, деб КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумига ваъда беришимиз учун асос бўлди.

Пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларни қўлга киритганликлари учун бригада бошлиқлари, механик ҳайдовчилар, теримчилар, сувчилар, тракторчилар, граждан ҳаво флоти ходимлари ва ўқувчилардан 1543 киши СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси медаллари билан мукофотланди. Республика пиллачиларидан 151 киши шу йил эришган муваффақиятлари учун СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси медаллари билан мукофотланди.

Тошкент, Андижон, Фарғона, Самарқанд, Термиз, Бухоро, Урганч, Нукус ва республикадаги бошқа шаҳарларнинг ишчилар посёлкалари, район марказларининг меҳнаткашлари, студентлар ва ўқувчилар пахта теримида пахтакорларга катта ёрдам кўрсатдилар. Пахта майдонларида фидокорона меҳнат қилганликлари учун барча шаҳарликларга, шонли ишчилар синфи ва меҳнаткаш интеллигенция вакилларига, барча студентларимиз ва ўқувчиларимизга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати номидан энг қизғин ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва биринчи галда пахта етиштиришдаги юксак кўрсаткичлар колхоз ва совхозларнинг экономикасини янада мустаҳкамлашни таъминлади. Кўп хўжаликларнинг қолоқлигига барҳам берилди.

Қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтиришда, колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлашда қўлга киритилган муваффақиятлар КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарликни қайта қуриш натижаси, ишлаб чиқариш бошқармалари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг буюк ташкилотчилик ва сиёсий ишлари натижасидир.

Халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришилган бу муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, саноатга, капитал қурилишга, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги мавжуд жиддий камчиликлар тўғрисида, республика халқ хўжалигининг барча тармоқларида фойдаланилмаётган резервлар ҳали кўп эканлиги тўғрисида гапириб ўтмай илож йўқ.

Саноатни олиб кўрайлик. Бу йил 139 корхона ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 11 ойлик планини бажармади. Бу корхоналар 18,5 миллион сўмлик маҳсулот беролмай қолди, шу жумладан Халқ хўжалиги кенгашига қарашли 54 корхона, Средазстройнинг 19 корхонаси, Узсельхозтехниканинг 18 корхонаси, маиший хизмат кўрсатувчи бош бошқармага қарашли 9 корхона планни бажармади. Сурхондарё ва Сирдарё областларидаги саноат корхоналари планни бажармади. Кўп корхоналар меҳнат унумдорлигини ошириш планининг бажарилишини таъминлай олмадилар.

Республикадаги корхоналардан 168 таси маҳсулотнинг таннархи юзасидан уч квартал топшириқларини бажармади ва маҳсулотнинг 26 миллион сўм қимматлашиб кетишига йўл қўйди. Халқ хўжалиги кенгашининг республика территориясида бўлган корхоналарида ўринсиз харажатлар, брак орқасида планда кўрсатилганидан ортиқ нобудгарчиликлар ва кўрилган зарарлар тўққиз ой ичида 12,6 миллион сўмни ташкил этди. Халқ хўжалиги кенгаши, министрликлар ва бошқармаларнинг раҳбарлари аҳволни кескин суратда тузатиш ва ҳар бир корхонанинг давлат планини бажаришини таъминлаш учун тегишли чоралар кўришлари лозим.

Фан ва техника ютуқларини жорий қилиш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, ихтисослаштиришни янада ривожлантириш, корхоналар ва машина-ускуналарнинг сменали ишлашини ошириш йўли билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун резервлардан тўлароқ фойдаланиш — саноатнинг энг муҳим вазифасидир. Маҳсулотнинг таннархини камайтириш, хом ашё, материал, ёқилғи ва электр энергиясини тежаб сарфлаш, брак орқасида бўладиган нобудгарчиликни тугатиш, ишлаб чиқариш процессида чиқитларни камайтириш зарур.

Декабрь Пленумининг қарори совет халқининг кийим-кечак, пойафзал ва бошқа товарларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун мисли кўрилмаган кенг истиқболлар очиб беради. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни ғоят кўпайтириш, аҳолининг талабларига мувофиқ суратда бу товарларнинг сифати ва ассортиментини яхшилаш, аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган корхона шохобчаларини кенгайтириш ва уларнинг ишини яхшилаш — энг муҳим вазифадир.

Ана шу муҳим соҳада ҳали катта камчиликларимиз бор. Бу камчиликларнинг рўй бераётганлигига кўп жиҳатдан сабаб шуки, Савдо министрлиги ва Узбекбирлашув правлениеси саноат билан етарли даражада маҳкам алоқа боғлаган эмаслар, улар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети бу ишда белгилаган тартибга риоя қилмаётирлар. Товарлар ишлаб чиқариш учун саноатга бериладиган заказлар халқ истеъмоли товарлари тайёрлайдиган фабрика ва заводларнинг ишида ҳали қонун тусини олган эмас. Савдо ташкилотларининг товарларнинг ассортименти ва сифати ҳақидаги талабларни пасайтириб юборишлари саноат бошқармаларининг баъзи раҳбарлари, корхоналарнинг ходимлари орасида товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш каби масалаларга бепарво қарашни вужудга келтиради.

Сифат бўйича давлат инспекцияси саноат ишлаб чиқарган хилма-хил товарларнинг 329 мингтасини текшириб чиқди. Шу товарлардан 110 мингтаси ёки уларнинг 34 проценти сифатсиз деб топилди, шу жумладан текширилган вентиляторлар, темир-терсак буюмлар, кроватларнинг ҳаммаси, мебелларнинг 94 проценти, тўқимачилик буюмларининг 93 проценти, кийим-кечакнинг 46 проценти, трикотаж буюмларнинг 30 проценти, чарм пойафзалларнинг 27 проценти брак қилинди. Текширилган товарларнинг қарийб 12 проценти тамомила брак қилинди ва 11,4 проценти тузатиш учун қайтарилди, 10,3 процентининг сорти пасайтирилди. 26 корхона ишлаб чиқарган товарларнинг сифати паст бўлганлиги сабабли Савдо министрлиги бу йил улардан мол қабул қилиб олишни тўхтатишга мажбур бўлди.

Бир қанча корхоналарнинг ўз ишларини жуда ҳам ёмонлаштириб юборганликларига асло тоқат қилиб бўлмайди. Самарқанддаги 8-Март номли тикувчилик фабрикасида ўтган йилда бутун маҳсулотнинг 20,6 проценти сорти пасайтирилиб, қайтариб берилган бўлса, бу йил бундай моллар 29,5 процентни ташкил этди. Қарши тикувчилик фабрикасида ўтган йили бутун маҳсулотнинг 6,2 процентининг сорти пасайтирилиб, қайтариб берилган бўлса, бу йил бундай маҳсулотларнинг миқдори 16,6 процентга етди. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши енгил саноат Бош бошқармаси, тўқимачилик-трикотаж ва шойи саноати бошқармаси корхоналарида ҳамда Министрлар Совети ҳузуридаги маиший хизмат Бош бошқармаси корхоналарида товарларнинг сифати сира ҳам кўнгилдагидек эмас.

Савдо министрлиги ҳар йили саноат корхоналари билан биргаликда халқ истеъмол қиладиган товар нусхалари виставкаларини ташкил этмоқда, бундай товарларни кўплаб ишлаб чиқаришни уюштирамиз, деб ваъда бермоқда. Аммо, афсуски, кўп товарларнинг нусхаларини намойиш қилиш билангина чекланиб қолинмоқда. Бундай практикага хотима бериш ва виставка учун эмас, балки аҳоли учун юқори сифатли товарларни зарур миқдорда ишлаб чиқаришни таъминлаш лозим. Савдо министрлиги ва Ўзбекбирлашув правлениеси эскириб қолган фасон ва моделдаги товарларни ишлаб чиқаришдан олиб ташлаш ва халққа манзур бўлган товарлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш соҳасида сабот-матонат билан иш олиб бормаётирлар. Республикадаги савдо шохобчасида болалар кийим-кечаклари ва пойафзаллари йил сайин етишмаётир, чунки саноат Савдо министрлиги ва Ўзбекбирлашувнинг заказларини тўла қабул қилиб олмаётир.

Саноат ва Госплан ходимларининг айби билан аҳолига зарур бўлган кўп товарлар ишлаб чиқариш қисқартирилди ёки бундай товарлар бутунлай ишлаб чиқарилмай қўйди. Госплан, Савдо министрлиги, Ўзбекбирлашув, Халқ хўжалиги кенгаши ва маиший хизмат бошқармаси билан биргаликда бу масалани қараб чиқишлари ва маданий-маиший товарларни ва рўзғор буюмларини республика аҳолисининг талабларини тўла қондирадиган миқдорларда ишлаб чиқаришни уюштириш ва бунинг учун маҳаллий хом ашё ресурслари ва саноат чиқитларидан энг кўп фойдаланиш ҳақидаги таклифларини ҳукуматга тақдим этишлари лозим.

Капитал қурилиш — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлидаги умумхалқ курашининг энг муҳим соҳаларидан биридир. Қурилиш иши бирмунча яхшиланганига қарамай, бу иш ҳали энг қолоқ участка бўлиб қолмоқда.

Капитал маблағлар сарфлашнинг умумий ҳажми бўйича шу йилнинг ўн бир ойи плани 91 процент бажарилди. Бу давр ичида 53 миллион сўм фойдаланилмай қолди.

Асосий фондларни ишга тушириш плани қониқарсиз бажарилмоқда. Бу план Халқ хўжалиги кенгаши бўйича атиги 41 процент, Узглавстрой бўйича 30 процент, Главташкентстрой бўйича 13 процент, маиший хизмат Бош бошқармаси бўйича 27 процент бажарилди. Бунинг учун Халқ хўжалиги кенгаши комплектация бошқармаси ва Госсредазстройнинг Главстройиндустрия бошқармаси кўп жиҳатдан айблидир. Улар қурилишларнинг зарур ускуналар ва махсус материаллар билан ўз вақтида таъминланиши учун тегишли чораларни кўрмаётирлар.

Уй-жой қурилишини ишга тушириш плани мутлақо қониқарсиз бажарилмоқда. Ўн бир ой ичида йиллик план 76 процент, Халқ хўжалиги кенгаши бўйича эса 66 процент, Жамоат тартибини сақлаш министрлиги бўйича 60 процент, соғлиқни сақлаш министрлиги бўйича 42 процент, автотранспорт ва тош йўллар министрлиги бўйича 40 процент, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги бўйича 45 процент бажарилган.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш планини 25 процент, Тошкент қишлоқ область ижроия комитети 13 процент, Фарғона қишлоқ область ижроия комитети 41 процент, Андижон қишлоқ область ижроия комитети 62 процент, Хоразм область ижроия комитети 44 процент бажарган.

Бизда маданий-маиший бинолар қурилиши айниқса кейинда қолмоқда. Ҳукуматнинг махсус қарори бўлишига қарамай, касалхона ва поликлиникалар қуриш ишлари мутлақо қониқарсиз. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети касалхона ва поликлиникалар қуриш планини 50 процент, Фарғона саноат область ижроия комитети 29 процент, Сурхондарё область ижроия комитети 52 процент бажарган.

Маълумки, республикада болалар боғчалари ва яслилари етишмаётир. Лекин шунга қарамай, мактабгача болалар муассасаларини қуриш жуда ёмон аҳволда. Шу мақсад учун ажратилган маблағлардан ўн бир ой ичида 79 процент ўзлаштирилган, уларни фойдаланиш учун топшириш плани 60 процент, шу жумладан Тошкентда 54 процент, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети бўйича 27 процент, Сирдарё область ижроия комитети бўйича 34 процент, Фарғона саноат области ижроия комитети бўйича 50 процент, Самарқанд саноат области ижроия комитети бўйича 20 процент, Андижон қишлоқ области ижроия комитети бўйича 33 процент бажарилган.

1964 йилда давлат плани бўйича капитал ишлар ҳажми 33,8 процент ортади. Бу планнинг бажарилишини таъминламоқ учун бу соҳадаги мавжуд жиддий камчиликларни узил-кесил йўқотиш керак. Битказилмаган қурилишларни қисқартириш, ўрнатилмаган ускуналардан фойдаланиш йўли билан ишлаб чиқариш қувватларини тезликда ишга тушириш, моддий, молиявий ва меҳнат ресурсларини ишга туширилиши олдида турган энг муҳим қурилишлар ва объектларга тўплаш, қурилишнинг техника даражасини ошириш ва интенсивлаштириш учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Уй-жой, коммунал ва маданий-маиший қурилишга ажратиладиган капитал маблағларни биринчи навбатда янгидан ишга тушириладиган саноат корхоналарининг ходимлари учун, шунингдек қурилиш ташкилотлари ва совхозларнинг ходимлари учун уй-жой, коммунал ва маданий-маиший объектлар қуришга сарф қилмоқ керак.

КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати кооператив уй-жой қурилишини ривожлантиришга катта эътибор бермоқдалар. Шу муносабат билан Ўзбекистонда кооператив уй-жой қурилиши ҳажми 1964 йилда илгари белгиланган 11 минг квадрат метр ўрнига 60 минг квадрат метргача ва 1965 йилда 80 минг квадрат метргача кенгайтирилади. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, Тошкент шаҳар ижроия комитети, область ижроия комитетлари кооператив уй-жой қурилишини ривожлантиришга ғоят жиддий эътибор беришлари лозим.

Биз сув хўжалиги қурилиши соҳасида кўп иш қилмоғимиз керак. Сув хўжалиги министрлиги бу йил йўл қўйилган жиддий хато ва камчиликларни эътиборга олиши ҳамда 1964 йилги буюк ишлар планини тўла бажариш учун чора кўриши лозим.

Қурилиш ишларини тубдан яхшилаш соҳасида Госстрой зиммасига катта вазифалар юкланган. Госстрой ўз ишини КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг талаблари асосида тезликда қайта қуриши керак.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджети 1602,6 миллион сўм миқдорида белгиланган.

Халқ хўжалигининг социалистик сектори бюджет даромадларининг асосий ва тобора ўсиб бораётган манбаи бўлиб қолади. Республика бюджети даромадларининг 91,6 процентини ана шу манба ташкил этади. Шу сабабли, саноат, транспорт, қурилишлар, қишлоқ хўжалик ва савдо ташкилотларининг пландаги барча сифат кўрсаткичларини бажариш соҳасида пухта ишлашлари бюджетнинг даромадлар бўйича бажарилишини таъминламоғи керак. Жамғармалар планини ва бюджет олдидаги мажбуриятларни бажариш — хўжалик ташкилотлари учун қонун бўлмоғи керак.

Бюджетдан ажратиладиган маблағларнинг қарийб ярми, ёки 774,6 миллион сўм социал маданий тадбирларга сарфланади. Маориф, соғлиқни сақлаш, социал таъминот ва фанга ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси ўтган йилдагига нисбатан 47,8 миллион сўм ортади.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, кўпгина саноат корхоналаримиз, қурилиш ташкилотларимиз, совхозларимиз ва бошқа хўжалик ташкилотларимиз фойда бериш планларини бажармаётирлар, ўзларидан бюджетга тегишли маблағларни тўла топширмаётирлар, ўз оборот маблағларининг сақланишини таъминламаётирлар.

Халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги корхоналардагина 1 октябргача 48 миллион сўмлик товар — моддий бойликлар оборот маблағларидан чиқарилиб, пландан ташқари запас қилиб қўйилганлигини ва дебиторлик қарзи 37 миллион сўм бўлганлигини айтиб ўтиш кифоядир. Бунинг учун, аввало, ана шу ташкилотларнинг раҳбарлари жавоб беради, албатта. Аммо, молия органлари, шунингдек Давлат банки ва Қурилиш банки муассасалари ҳам маълум даражада жавобгар бўлишлари керак. Молия органлари давлат маблағларининг тежаб-тергаб сарфланишини ҳали етарли даражада контроль қилмаётирлар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан шу сессия муҳокамасига тақдим этилган республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964—1965 йилги плани ва Давлат бюджети партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, шунингдек ишчилар, инженерлар ва олимларнинг кенг иштироки билан ишлаб чиқилди. Бу план ва Давлат бюджети СССР Олий Совети сессияси томонидан тасдиқланган СССРнинг 1964—1965 йилги халқ хўжалик плани ва Давлат бюджетига тамомила мувофиқдир.

1964—1965 йилги халқ хўжалик планини ва Давлат бюджетини муҳокама қилиш давомида сўзга чиққан депутатлар бир қанча муҳим масалаларни қўйдилар, катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган қимматли таклифлар киритдилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бу илтимослар ва тилакларнинг ҳаммасини қараб чиқади.

Депутатлардан Муродов, Маҳкамова ва Нуруллаева, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ Айтмуратов ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш тўғрисидаги, ўртоқ Ғаниев эса суғориш каналларини бетонлаш йўли билан Сўх ва Исфара системаларидаги ерларни сув билан кўпроқ таъминлаш зарурлиги ҳақидаги масалаларни тўғри қўйдилар.

Сув хўжалиги министрлиги киритилган таклифларни синчиклаб ўрганиб чиқиши ва бу областларга лимитсиз қурилиш юзасидан зарур маблағ ажратиш билан ёрдам кўрсатиши керак.

Депутат ўртоқ Пономарев химия саноати учун малакали ишчи кадрлар тайёрлашдек жуда муҳим масалани кўтарди. Госпланга, Молия министрлигига, профессионал-техника таълими Давлат комитетига Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши билан бирга химия саноати учун профессионал-техника таълими шохобчалари орқали малакали ишчилар тайёрлаш юзасидан таклифлар ишлаб чиқишни топшириш керак.

Депутатлардан Файзиев, Муродов, Пономарев, Бозоров, Маҳкамова, Камолов, Ғаниев, Саидаҳмедов, Маҳмудов, Рўзибоев, М. Бозоров ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Асомов уй-жой ва коммунал қурилиши учун ажратиладиган маблағларни кўпайтиришни сўрайдилар.

Дарҳақиқат, янги корхоналар, совхозлар қуриш учун уй-жой — коммунал хўжалигини кўп даражада ривожлантириш талаб қилинади. СССР Министрлар Совети республиканинг кечиктириб бўлмайдиган эҳтиёжларини назарга олиб, Ўзбекистон ССР да уй-жой қурилиши учун 1964 йилда ажратиладиган маблағларни СССР Госплани мўлжаллаганидан 21,8 миллион сўм кўпайтирди. Шундай қилиб, 1964 йилдаги уй-жой қурилишининг умумий ҳажми 107,7 миллион сўм миқдорида, шу жумладан, Халқ хўжалиги кенгашининг корхоналари бўйича 15,3 миллион сўм миқдорида белгиланди. Шундан 1,5 миллион сўмни Средазстройга ажратиш мўлжалланади.

Республикага қўшимча суратда ажратилган бошқа маблағларни Министрлар Совети сўзга чиққан депутатларнинг илтимосларини назарга олиб, министрликлар, бошқармалар ва область ижроия комитетларига тақсимлайди. Область ижроия комитетлари уй-жой қурилиши учун қўшимча суратда ажратилган капитал маблағларни биринчи навбатда, саноат корхоналари ва қурилишларнинг, шунингдек янги ташкил этилган совхозларнинг ишчиларини уй-жойлар билан таъминлашга сарф қилишлари лозим.

Коммунал хўжалик учун ажратиладиган маблағлар 2 миллион сўм кўпайтирилди. Госплан ва Коммунал хўжалик министрлиги бу маблағларни биринчи навбатда, янаги йилга қоладиган объектларни қуриб битказиш учун сарфлашлари ва бунда депутатларнинг илтимосларини назарга олишлари лозим.

Навоий шаҳри республика химия саноатининг йирик марказига айланмоқда. Биз химиклар ва энергетиклар шаҳри бўлган Навоийни энг обод социалистик шаҳарга айлантириш вазифасини қўямиз. Министрлар Совети уй-жой қурилиши учун ажратилган маблағлардан ташқари, республика лимитидан шаҳарнинг коммунал хўжалиги ва маданий-маиший қурилиши учун қўшимча суратда 2.600 минг сўм ажратишни мумкин деб топди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси ўртоқ Асомов қўшқават йўллар қурилиши тўғрисида масала қўйди. Министрлар Совети бу объект қурилишини бошлаб юбориш учун 200 минг сўм ажратишни мумкин деб топди. Шу билан бирга, Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи депутат Қодиров қўшқават йўл қурилиши учун Йўллар министрлигидан ўз ҳиссаси тариқасида қўшимча маблағ ажратилишига эришуви керак. Тошкент шаҳар ижроия комитети бу маблағларнинг тўла ўзлаштирилишини таъминлаши лозим.

Қурилиб битмаган мактаб биноларини тезроқ битказиш мақсадида, Министрлар Совети янаги йилга ўтадиган мактаб қурилишини битказиш учун Министрлар Советининг резервидан 1964 йилда 2 миллион сўм ажратишни мумкин деб ҳисоблайди.

Министрлар Совети болалар муассасалари қурилиши учун резерв ҳисобидан қўшимча суратда 1 миллион сўм ажратишни ҳам мумкин деб топди.

Госплан ажратилган маблағларни областларга тақсимлашда болалар боғчалари ва яслиларида болаларнинг ўринлар билан қанчалик таъминланганлигини ҳисобга олиши лозим.

Область ижроия комитетлари, маҳаллий Советлар мумкин бўлган қўшимча манбаларни ҳам излаб топишлари ҳамда бу маблағларни янаги йилга ўтадиган мактаблар, болалар боғчалари ва яслилари қурилишини битказишга сарф қилишлари лозим.

Бу ерда қайси маблағлар ҳақида гап боради?

Биринчидан, бюджетнинг даромад қисмини ошириб бажариш ҳисобидан қурилишга сарф қилиниши мумкин бўлган маблағлар, шунингдек корхоналарнинг фондлари ва қонун билан белгиланган бошқа ҳар хил ажратмалар тўғрисида гап боради. Бундан ташқари, шуни назарда тутиш керакки, СССР Министрлар Совети уй-жой қурилиши учун ажратилган маблағлар ҳисобига мактабгача тарбия муассасалари қурилишини амалга оширишга рухсат берди, лекин уй-жойларни фойдаланишга топшириш юзасидан белгиланган топшириқлар камайтирилмаслиги шарт. Шу сабабли 1964 йил планида уй-жой қурилишининг қимматини камайтириш, шунингдек, уй-жой қурилиши бўйича заделни камайтириш йўли билан тежалган маблағ ҳисобига қурилиши лозим бўлган болалар муассасаларини ишга тушириш кўзда тутилади.

Депутат Нуруллаева Хоразм области колхозларини электрлаштириш масаласини қўйди. Энергетика ва электрлаштириш министрлиги бу масалани қараб чиқиши ва Хоразм областига мумкин бўлганича ёрдам бериши керак.

Депутатлардан Саидаҳмедов ва Н. Бозоровларнинг илтимоси муносабати билан, Министрлар Совети Термизда ва Бухорода область босмахоналарини қуриб битказиш учун резервдан 150 минг сўм ажратишни мумкин деб топди.

Депутат Маъзумовнинг илтимосини назарга олиб, Министрлар Совети Тошкент медицина институтининг морфология корпуси қурилишини бошлаш учун 100 минг сўм ажратди.

Депутатлар Маҳкамова, Ҳасанова, Турсунов қишлоқ аҳолисини ичиладиган сув билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида масала қўйдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу масала юзасидан махсус комиссия тузган, шу комиссия таклифлар тайёрламоқда.

Министрлар Совети Бюджет комиссиясининг таклифларини, шунингдек уй-жой фондини капитал ремонт қилиш, маориф, соғлиқни сақлаш муассасалари учун ускуналар сотиб олиш ва эскиларини ремонт қилиш, ободончилик учун бюджетдан қилинадиган харажатларни кўпайтириш тўғрисида депутатлар Камолов, Хўжаев, Файзиев, Муродов, Маъзумов, Саидаҳмедов, Н. Бозоров. Тасанбоев, ўртоқ Айтмуратовларнинг илтимосларини қараб чиқди ҳамда шу мақсадлар учун бюджетдан ажратиладиган маблағларни 5.500 минг сўм кўпайтиришни мумкин деб топди.

Депутатларнинг бюджет ажратиладиган маблағларни кўпайтириш ҳақидаги бошқа илтимосларини Министрлар Совети 1964 йилги бюджетни бажариш даврида қараб чиқади. Депутатларнинг 1965 йилги план ва бюджет юзасидан қўйган масалаларини Министрлар Совети 1964 йилнинг охирида алоҳида қараб чиқади.

Шу билан бирга, депутатлар Министрлар Совети, Госплан, Молия министрлиги ва бошқа министрликлар ҳамда бошқармаларнинг аппарати шаънига бир қанча танқидий мулоҳазаларни ҳам айтдилар. Министрлар Совети депутатларнинг айтган танқидий мулоҳазаларини қараб чиқади ва тегишли чоралар кўради.

Депутат ўртоқлар! 1963 йил тугаб бораётир. Умуман олганда, республика бу йилги вазифаларни яхши бажарди. Бунинг учун бизни мақтадилар, бу ҳақда ўзимиз ҳам кўп гапирдик. Янги 1964 йилда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида бундан ҳам катта вазифаларни ҳал қилишимиз керак бўлади. Бу ҳақда ўртоқ Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида батафсил гапирди.

Янаги йилда биз республиканинг ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг ташкил топганига 40 йил тўлишини нишонлаймиз. Бу юбилейни халқ хўжалик планининг ҳамма кўрсаткичларини бажариш билан муносиб кутиб олиш учун ҳозирдан бошлаб унга тайёргарлик кўриш керак.

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасида республика олдида турган катта ва масъулиятли вазифалар келгуси йилга пухта тайёргарлик кўришни талаб қилади. Ваҳоланки, баъзи жойларда бу йилги муваффақиятлардан мағрурланиш ҳоллари сезилмоқда, баъзи бир кишилар келгуси йил ишлари тўғрисида тегишинча ғамхўрлик қилмаётир. Техникани ремонт қилиш, ирригация шохобчаларини тозалаш, шўр ерларни ювиш, ер текислаш ишлари кўпчилик районларда қониқарсиз ташкил қилинганлигига ҳам сабаб шу. Янги ерларни ўзлаштириш ишлари жиддий орқада қолмоқда. Чорва моллар қишловини ўтказишда катта камчиликлар рўй бермоқда.

Қолоқ колхоз ва совхозларнинг экономикасини юксалтиришга жиддий эътибор бериш керак. Бунинг учун, биринчи навбатда, ўртоқ Н. С. Хрушчев Марказий Комитет Пленумида уқтириб ўтганидек, бу хўжаликларга раҳбар қилиб саводли, билимдон, яхши ташкилотчиларни танлаш, шунингдек агрономларни, зоотехникларни танлаш, уларга механизатор кадрлар билан ёрдам бериш керак.

Оммавий кадрлар — колхозчилар, совхоз ишчиларини тайёрлашни дарҳол ташкил қилиш, уларга минерал ўғитлардан моҳирлик билан фойдаланишни ўргатиш зарур.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида, СССР Олий Советининг сессияси тасдиқлаган планда қўйилган жуда катта вазифаларни бажариш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилиш ва катта ташкилотчилик иши олиб бориш талаб қилинади.

Республика саноати, транспорти ва алоқаси раҳбарлари, бинокорлар, қишлоқ хўжалик ходимлари, барча меҳнаткашлари янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлаб, имиллаш, сусткашликка йўл қўймай, социалистик қурилишимизнинг ҳар бир участкасида зўр ғайрат билан, бир меъёрда иш олиб борилишини таъминлаш чораларини кўришлари лозим.

Халқ хўжалик планини ва бюджетни бажаришда маҳаллий Советлар катта роль ўйнайди. Республикада маҳаллий Советларнинг 70 минг кишидан ортиқ депутатлари бор. Бу жуда катта куч. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари ва уларнинг ижроия органлари хўжаликка ва маданий қурилишга раҳбарликни кун сайин яхшилашлари, ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг янги резервларини қидириб топишлари ва ишга солишлари, давлат планларининг ва қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг ҳар бир завод ва фабрикада, ҳар бир қурилишда муваффақиятли бажарилишига эришишлари лозим. Аҳолининг доим ўсиб бораётган маданий-маиший эҳтиёжларини тўлароқ қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш — маҳаллий Советларнинг энг муҳим вазифасидир.

Шак-шубҳа йўқки, ленинчи Марказий Комитет ва Совет ҳукумати теварагида маҳкам жипслашган Ўзбекистон меҳнаткашлари 1964—1965 йилги халқ хўжалик планини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар ва бу билан мамлакатимизда коммунизм қуриш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1964—1965 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА, ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1964—1965 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1962 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Бюджет комиссиясининг Раиси депутат Ғ. Ғ. ЮСУПОВнинг қўшимча доклади

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Советининг бу сессияси КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари туфайли кенг меҳнаткашлар оммасининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ўсган бир вазиятда ўтмоқда. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми химия саноатини жадал ривожлантириш ва шу асосда қишлоқ хўжалигини ҳамда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни янада юксалтиришнинг буюк программасини белгилади.

Коммунизм қуришни кенг авж олдириш планларини тезроқ амалга ошириш учун кураш совет кишилари ҳаётининг олий мақсади ва асосий моҳияти бўлиб қолди. Республикамизнинг шу хўжалик йилида экономика ва маданиятни ривожлантириш соҳасида эришган илҳомбахш муваффақиятлари ҳам буни исбот этади.

Ўзбекистон ССРнинг саноати етти йиллик бешинчи йилининг топшириқларини муваффақиятли бажарди. Биз республикада қудратли химия индустриясини вужудга келтириш ва минерал ўғитлар ишлаб чиқариш планини муваффақиятли бажариш соҳасида қилинган жуда катта ишларни зўр шодлик ва ифтихор билан қайд қилмоқдамиз. Республика пахтакорлари давлатга 3 миллион 686 минг тонна «оқ олтин» сотиб, Ватанимизни хурсанд қилдилар.

Биз етти йиллик бешинчи йили планини бажаришда эришилган муваффақиятларни қайд қилиш билан бирга, бутун эътиборимизни 1964—1965 йиллардаги тараққиётнинг янада юксак суръатларини таъминлаш учун қўшимча резервлар ва имкониятлар қидириб топиш ва уларни ишга солишга қаратишимиз лозим.

Бюджет комиссияси 1964—1965 йилги халқ хўжалик плани ва давлат бюджетининг асосий кўрсаткичларини, шунингдек республикадаги баъзи министрликлар ва бошқармаларнинг фаолиятини қараб чиқди ва бу ишнинг натижалари тўғрисида сессияга ахборот беришни зарур деб ҳисоблайди.

«Узглавстрой» шу йил 1 декабргача пудратга олинган қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 176 миллион сўм миқдорида, ёки 86,9 процент бажарди.

Шу билан бирга, материал-техника ва пул ресурсларини кўп объектларга сочиб юбориш ҳоллари ҳам давом этди. Бунинг натижасида ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш планини бажаришда жуда оз натижаларга эришилди. Ўн бир ой мобайнида ишга туширилиши лозим бўлган 92 ишлаб чиқариш объектидан атиги 43 объект фойдаланиш учун топширилди. Мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникаларни фойдаланиш учун топширишда ҳам анча кечикишга йўл қўйилди.

«Узглавстрой»нинг кўпгина қурилиш ташкилотлари мавжуд техникадан тегишинча фойдаланишни таъмин этмаётирлар, кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаш чораларини кўрмаётирлар, меҳнатни кўнгилдагидек ташкил этмаётирлар. Бир қанча ҳолларда бинокорлик материалларини тўғри ва тежаб-тергаб сарфлаш устидан контроль ўрнатилмаган.

Бюджет комиссияси «Главхлопкопром» корхоналарининг колхоз ва совхозлар топширган пахтани қабул қилиш соҳасида кўп иш қилганликларини таъкидлаш билан бирга, бу корхоналарнинг иш якунлари уларда катта резервлар борлигини исбот этади, деб ҳисоблайди. Масалан, главкага қарашли 13 завод пахта толаси ишлаб чиқариш планини бажармади. «Главхлопкопром»нинг республикадаги корхоналари умуман маҳсулот таннархини камайтириш планини бажарган бўлса ҳам, 79 корхонадан 61 таси маҳсулотнинг анча қимматлашиб кетишига йўл қўйди.

Пахта заводлари ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати кўпинча стандарт талабларига тўғри келмайди. Толанинг нормада кўрсатилганидан ортиқ даражада ифлосланиши натижасида уни реализация қилиш вақтида 4244 минг сўм зарар кўрилди. Йўл қўйилган камчиликлар ва қоидаларнинг бузилиши шунга олиб келдики, пахта тозалаш саноати ўн бир ой ичида бюджетга қарийб 14 миллион сўм (ёки 20 процент) маблағ бера олмай қолди.

Бюджет комиссияси республикадаги саноат корхоналари ишлаб чиқараётган товарларнинг сифати паст эканлигини ва улар белгиланган ассортиментга риоя қилмаётганликларини кўрсатувчи кўп фактларга бир неча бор эътиборни жалб этган эди. Афсуски, бундай ҳолларга ҳали хотима берилмаганлигини яна айтиб ўтишга тўғри келади. Бюджет комиссияси республика енгил саноатининг иши тўғрисидаги материалларни қараб чиқди. Ана шу соҳадаги кўп корхоналар харидорларнинг талабига жавоб бермайдиган паст сифатли, эскириб қолган модель ва фасондаги товарлар ишлаб чиқаришни давом эттирмоқдалар.

Бу йил товарларнинг сифатини назорат қилувчи давлат инспекцияси ўтказган текшириш натижасида тайёр кийим-кечакнинг 46,2 проценти, чарм пойафзалларнинг 27,4 проценти, бош кийимларнинг 48,3 проценти, чарм галантереянинг 12 проценти, ўйинчоқларнинг 85 процентининг сорти пасайтирилди ва бу товарлар қайта ишлаш учун юборилди, уларнинг бир қисми тамомила брак қилинди. Маҳсулотнинг сифати паст бўлганлиги сабабли уларнинг талайгина қисми корхоналарнинг омборларида уйилиб ётибди. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши енгил саноат бошқармасининг республикадаги корхоналарида умуман 1 октябргача нормативда кўрсатилганидан 7 миллион сўмлик ортиқча товар-материал запаслари, шу жумладан тўрт миллион сўмлик тайёр маҳсулот тўпланиб қолган.

Бюджет комиссияси сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарганлиги учун корхоналар ва саноат бошқармалари раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш ҳамда бу ишда айбдор бўлган мансабдор шахсларни қаттиқ жазолаш зарур деб ҳисоблайди.

Республикадаги савдо ташкилотлари бу йил савдо шохобчалари ва умумий овқатланиш шохобчаларини бирмунча кенгайтирдилар, чакана товар оборотини кўп даража оширдилар ва умуман аҳолига савдо хизматини яхшиладилар. Шу билан бирга, Савдо министрлиги ва Узбекбирлашувнинг айби билан кўп жойларга товарлар аҳолининг талаблари ҳисобга олинмай юборилмоқда. Бунинг натижасида бир қанча областларда товарлар етишмагани ҳолда, айрим областларда нормативда кўрсатилганидан ортиқ товарлар тўпланиб қолди. Қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш жуда ҳам қониқарсиз уюштирилган.

Кам ўлчаш, кам тортиш ва харидорларнинг пулидан уриб қолиш каби ҳолларга барҳам берилган эмас. Социалистик мулк ҳамма жойда ҳам авайлаб сақланмоқда, деб бўлмайди.

Ана шу камчиликлар натижасида Узбекбирлашув тўққиз ой ичида бюджетга 1500 минг сўм даромад солиғи бермай қолди. Савдо министрлиги ва Узбекбирлашув раҳбарлари ўз ихтиёрларидаги корхона ва ташкилотларнинг молия — хўжалик фаолиятини тартибга солишлари, бюджет олдида олинган мажбуриятларнинг тўла ва ошириб бажарилишини таъминлашлари лозим.

Республикада аҳолига маиший хизмат кўрсатиш системасини ривожлантириш имкониятларидан етарли даражада фойдаланилмаётир. «Главбит» системасида ҳам нормативда кўрсатилганидан ортиқ товар—материал запаслари бор.

Тасодифий унсурларнинг маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарга ҳали ҳам суқулиб кираётганликларини айтиб ўтиш керак.

Бюджет комиссияси шуни қайд қиладики, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ўз ишини бирмунча яхши йўлга қўйган бўлса ҳам, мавжуд резервлардан ҳануз қониқарли фойдаланмаётир. Ўн бир ой ичида ташишнинг барча асосий турлари бўйича план умуман бажарилгани ҳолда, автомобиль хўжалигида ҳар куни рўйхатдаги барча юк автомашиналарининг ўрта ҳисобда 38—40 проценти бекор турганлигини айтиб ўтиш кифоядир. Автобуслар, юк таксилари ва енгил таксиларнинг ҳам анча қисми бекор туради.

Айрим министрликлар ва бошқармалар бюджетга жами 6.807 минг сўм миқдорида фойдадан ажратма беролмай қолдилар. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгашининг Ўзбекистон ССР территориясида бўлган корхоналари ўз фойдаларидан бир миллион сўм, Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги 3.006 минг сўм, Алоқа министрлиги 400 минг сўм ажратма бермади. Ана шу маблағлар ҳисобига қўшимча равишда бир қанча мактаб, касалхона, болалар боқчалари, яслилар ва бошқа социал-маданий муассаса биноларини қуриш мумкин эди.

Бюджет комиссияси Маориф министрлиги олдига жиддий талаб қўяди. Бу министрлик бюджетдан ажратилган маблағлардан тўла фойдаланмаётир, айрим ҳолларда эса самарасиз фойдаланмоқда. Дастлабки маълумотларга қараганда, халқ маорифи органлари учун ажратилган маблағлардан 6,4 миллион сўм фойдаланилмаган. Қарийб 2,5 миллион сўм, ёки мактаб-интернатларга ажратилган маблағларнинг 10 проценти ўқувчилар контингенти бўйича планнинг бажарилмаганлиги ва ёз фаслида соғломлантириш тадбирларининг яхши уюштирилмаганлиги орқасида фойдаланилмай қолинди. Таълим шохобчаларини кенгайтириш ва мактаблар ҳузуридаги интернатларни таъминлаш, болаларнинг овқатланиши учун ажратилган маблағлар тўла сарф қилинмаётир.

Депутат ўртоқлар! Бюджет комиссияси Олий Советнинг шу сессияси тасдиқига тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1964—1965 йилги халқ хўжалик плани лойиҳасини қараб чиқди ва бу лойиҳа КПСС Марказий Комитети ноябрь (1962 йил) Пленумининг қарорларида қабул қилинган планлаштиришнинг янги принциплари асосида ишлаб чиқилган ва СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964 — 1965 йилги давлат плани топшириқларига мувофиқ келади, деб ҳисоблайди.

Планга мувофиқ, икки йил ичида Ўзбекистонда саноат ишлаб чиқариши ҳажмини 24,5 процент, шу жумладан химия саноатида 63 процент кўпайтириш, электр энергияси ишлаб чиқаришни 35,6 процент ошириш кўзда тутилган. 1965 йилда 1963 йилдагига нисбатан 70 процент кўпроқ минерал ўғитлар ишлаб чиқариш кўзда тутилади. Газ чиқариш 1963 йилдаги 2,8 миллиард кубометр ўрнига 1965 йилда 16,3 миллиард кубометрга етказилади. Қишлоқ хўжалиги соҳасида пахта, дон ва хусусан шоли етиштиришни янада кўпайтириш чоралари белгиланди.

Бюджет комиссияси Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964—1965 йилги планини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилган кўрсаткичлар асосида маъқуллаш ҳақида таклиф киритади.

Республика Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг 1962 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни Олий Советнинг тасдиқига тақдим этди.

Бюджет комиссияси бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни Министрлар Совети тақдим этган суммаларда, яъни даромадлар бўйича 1363856 минг сўм ва харажатлар бўйича 1330360 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 33496 минг сўм ошган ҳолда тасдиқлашни таклиф этади.

1964 — 1965 йилги Давлат бюджети лойиҳаси халқ хўжалик плани топшириқларига мувофиқ равишда тузилди ва республика халқ хўжалигини ривожлантириш ҳамда меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини ошириш тадбирларини маблағ билан таъминлайди.

Шу билан бирга, Бюджет комиссияси маҳаллий Советларнинг, министрликлар ва бошқармаларнинг илтимосларини қараб чиқиб, оборот солиғи тушумлари ва даромадларнинг бошқа турлари ҳисобига уй-жой фондини капитал ремонт қилиш, социал маданий муассасалар учун жиҳозлар сотиб олиш, социал маданий муассасаларни капитал ремонт қилиш ва бир ёшгача бўлган болаларга дори-дармонларни бепул бериш учун бюджет бўйича харажатларни 5500 минг сўм ошириш мумкин деб ҳисоблайди.

Қўшимча ажратиладиган маблағлар Қорақалпоғистон АССР, республика областлари ва бошқармалар бўйича қуйидагича тақсимланади (минг сўм ҳисобида): Тошкент шаҳрига — 795; Тошкент области (саноат) — 225; Тошкент области (қишлоқ)—425; Сирдарё области — 300; Фарғона области (саноат) — 370; Фарғона области (қишлоқ) — 305; Андижон области (саноат) — 270; Андижон области (қишлоқ) — 490; Самарқанд области (саноат) — 240; Самарқанд области (қишлоқ) — 375; Бухоро области — 365; Сурхондарё области — 560; Хоразм области — 227; Қорақалпоғистон АССР — 303; Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига — 100 ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг профессионал-техника таълими давлат комитетига — 50 минг сўм.

Бюджет комиссияси ана шу тузатишларни эътиборга олиб, Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетини даромадлар бўйича 1.606.720 минг сўм ва харажатлар бўйича 1.603.824 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 2.896 минг сўм ошган ҳолда тасдиқлашни таклиф этади.

Ўзбекистон ССРнинг 1965 йилги Давлат бюджетини даромадлар бўйича 1.784.123 минг сўм ва харажатлар бўйича 1.773.465 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 10.658 минг сўм ошган ҳолда маъқуллаш таклиф этилади.

Бюджет комиссияси ҳозир республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1965 йилги давлат плани ва Давлат бюджетига киритиладиган тузатишлар тўғрисида таклифлар киритмайди. Бюджет комиссияси 1965 — 1966 йилги халқ хўжалик планини ва бюджетни қараб чиқиш вақтида 1964 йилги план ва бюджетнинг бажарилишини эътиборга олиб, тегишли тузатишлар киритишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Депутат ўртоқлар! Совет кишиларининг фикр-зикри ва куч-ғайрати КПСС Марказий Комитети тарихий декабрь Пленумининг қарорларини муваффақиятли суратда амалга оширишга қаратилган. Бу эса, мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда янги босқич бўлади.

Ҳеч шубҳа йўқки, Ўзбекистон меҳнаткашлари мамлакатимиз халқларининг қардошлик оиласида, Коммунистик партиянинг ва унинг содиқ ленинчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитетининг синалган раҳбарлигида фидокорона меҳнат қилиб, 1964 — 1965 йилги халқ хўжалик плани ва Давлат бюджетини тўла ва ошириб бажаришни таъминлайдилар. Бу билан республикамизнинг экономикаси ва маданиятини янада тез ривожлантириш ҳамда халқ фаровонлигини ошириш учун мустаҳкам асос яратилади. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Р. С. САХИБОЕВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу йил март ойида бўлиб ўтган биринчи сессиясидан кейин қабул қилинган Фармонлар тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Советига доклад қилишни менга топширди. Бу Фармонлар Ўзбекистон ССР Конституцияси талабларига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тасдиқига киритилади.

Кейинги йилларда партиямиз Марказий Комитети халқ хўжалиги ва маданиятига раҳбарликни янада такомиллаштириш юзасидан бир қатор тадбирлар ишлаб чиқди ва амалга оширди. Шунга мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми баъзи бир давлат идора органларини тузиш ва қайтадан ташкил этиш тўғрисида Фармонлар қабул қилди.

Республика кинематографиясини ривожлантиришга раҳбарлик қилишни яхшилаш мақсадида Олий Совет Президиумининг 1963 йил 25 майдаги Фармони билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Кинематография иттифоқ-республика давлат комитети тузилди.

1963 йил 15 июнь Фармонлари билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика Госплани ва Ўзбекистон ССР Госстройини республика органларидан иттифоқ-республика органларига айлантирди.

Республикада нашриётларга, полиграфия ва китоб савдосига раҳбарликни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг матбуот бўйича давлат комитетини тузиш тўғрисида 1963 йил 16 сентябрда Фармон қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми 1963 йил 25 декабрь Фармони билан Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, Сув хўжалиги министрлиги ҳамда Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигини республика органларидан иттифоқ-республика органларига айлантирди. 1963 йил 11 апрелда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигини тугатиш тўғрисида Фармон қабул қилинди. 1963 йил 22 августда меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ижроия комитетларининг кинофикация бошқармаларини тузиш тўғрисида Фармон қабул қилинди. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 90-моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонуннинг проектида, меҳнаткашлар депутатларининг область Советлари областнинг хўжалик хусусиятларини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг тасдиқи билан ўзларида ижроия комитетларининг бошқа бўлим ёки бошқармаларини ҳам тузишлари мумкин, деган қоида кўзда тутилган.

Мазкур фармонларни тасдиқлаш вақтида Ўзбекистон ССР Конституциясининг 48, 50, 69 ва 90-моддаларига тегишли ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш зарур бўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бу масалалар юзасидан тегишли Қонун проектларини Сизларнинг қараб чиқишингиз учун тақдим қилади.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми биринчи сессиядан кейинги даврда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг тақдимига мувофиқ, республиканинг баъзи ҳукумат аъзоларини ишга тайинлаш ва баъзиларини вазифасидан озод қилиш тўғрисида Фармонлар қабул қилди.

Чунончи, 1963 йил 6 июнь Фармони билан ўртоқ Собир **Муҳамедов** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг Раиси — Ўзбекистон ССР министри қилиб тайинланди. Айни вақтда уни Ўзбекистон ССР Маданият министри вазифасидан озод қилиш тўғрисида Фармон қабул қилинди.

1963 йил 13 июлда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Зуҳра **Раҳимбобоевани** Ўзбекистон ССР Маданият министри қилиб тайинлаш тўғрисида Фармон қабул қилди.

1963 йил 16 сентябрь Фармони билан ўртоқ Зиёд Исломович **Есенбоев** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот бўйича давлат комитетининг Раиси — Ўзбекистон ССР министри қилиб тайинланди.

Ўзбекистон ССРнинг баъзи министр лавозимлари тугатилиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзининг 1963 йил 13 ноябрдаги Фармони билан Ўзбекистон ССР Госплани раисининг ўринбосарлари Николай Степанович **Божко**, Жўра Илҳомовна **Илҳомова** ва Розалия Аркадьевна **Саркисова** ўртоқларни, «Главташкентстрой»нинг бошлиғи ўртоқ Павел Михайлович **Репин**ни Ўзбекистон ССР министри вазифасидан озод қилди.

1963 йил 14 декабрда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Сергей Иванович **Киселёв**ни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитетининг Раиси қилиб тайинлаш тўғрисида Фармон қабул қилди.

Айни вақтда, ўртоқ Георгий Федорович **Наймушин** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни мазкур вазифадан озод қилиш тўғрисида Фармон қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Конституциясининг 30-моддасига мувофиқ, бу Фармонлар ҳам Ўзбекистон ССР Олий Советининг тасдиғига киритилади.

Депутат ўртоқлар! Олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми яна бир қанча Фармонлар қабул қилдики, бу фармонларга мувофиқ Ўзбекистон ССРнинг амалдаги қонунларига зарур ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1963 йил 30 мартда қабул қилган Фармони билан «Чорва молларига эга бўлиб, ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланмайдиган гражданлар ва шахсий бойиш мақсадида чорва моллари боқувчи гражданлардан олинадиган пул солиғи тўғрисида»ги 1962 йил 3 ноябрь Фармонининг 3-моддаси тўлдирилди.

Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш, қонунчиликни янада мустаҳкамлаш ва совет жиноят судлов ишлари юргизишнинг демократик асосларини кенгайтириш мақсадида СССР Олий Совети Президиуми 1963 йил 6 апрелда «Жамоат тартибини сақлаш органларига дастлабки тергов олиб бориш ҳуқуқини бериш тўғрисида» Фармон қабул қилган эди.

Шу Фармонга мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҳам 1963 йил 27 апрелда Фармон қабул қилиб, Ўзбекистон ССР Жиноят-процессуал кодексининг 107 ва 108 — моддаларига тегишли ўзгартишлар киритди.

1963 йил 30 июль Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Жиноят-процессуал кодекси 281-моддасининг иккинчи қисми янги қоида билан тўлдирилди. Бу қоидага асосан, кеч кириши билан суд дам олиш учун маслаҳат мажлисини тугатишга ҳақлидир.

1963 йил 14 октябрь Фармони билан Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси 26-моддасининг «а» бандига аниқлик киритилди.

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг «Поездни ўзбошимчалик билан заруратсиз тўхтатганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги 1963 йил 21 октябрь Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1963 йил 26 ноябрда Фармон қабул қилиб, Ўзбекистон ССР Жиноят кодексини янги 206[1] моддаси билан тўлдирди.

Бу моддага биноан шу нарса белгиландики, поездни стоп-кран, ҳаво тормоз магистралини айириш йўли билан ёки бошқа усул билан ўзбошимчалик қилиб заруратсиз тўхтатиш, агар бу нарса поездларнинг нормал қатновини бузса, ёхуд одамларни бахтсиз ҳодисаларга олиб келса, ҳаракат составининг ҳалокатига ёки бошқа оғир оқибатларга сабаб бўлса, саккиз йил муддатгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1963 йил 5 ноябрда «Кўчириб юборилган жойларида ўрнатилган тартибни қасддан бузувчи шахсларнинг жавобгарлиги тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Бу Фармонга биноан шу нарса белгиландики, Олий Совет Президиумининг «Ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1961 йил 17 май Фармони асосида кўчириб юборилган шахслар кўчириб юборилган жойларида ўзлари учун белгиланган тартибни қасддан бузсалар, халқ судьясининг қарорига биноан 3 суткадан 15 суткагача қамоққа олинадилар.

Олий Совет Президиуми тақдим этилган Қонунлар проектларини тасдиқлашни сўрайди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқига Ўзбекистон ССРнинг маъмурий-территориал бўлинишидаги баъзи ўзгартишлар тўғрисидаги Фармонлар ҳам киритилди.

1963 йил 17 апрелда Тошкент области составида Бекобод райони тузиш ва Фарғона области составида Ўзбекистон райони тузиш тўғрисида Фармонлар қабул қилинди.

1963 йил 25 майда Ўзбекистон ССР билан Қозоғистон ССР ўртасидаги республика чегарасини қисман ўзгартиш ва бу чегаранинг аниқланган тасвири тўғрисида Фармон қабул қилинди.

Шу ўтган давр ичида республика Олий Суди составида айрим ўзгаришлар бўлди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1963 йил 5 июль Фармони билан ўртоқ Шотурсун **Қорабоев** ва Зинаида Михайловна **Панова** бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзоси вазифаларидан озод қилинди. Шунга биноан, бу Фармонларни тасдиқлаш ҳақида ҳамда ўртоқ Валентина Николаевна **Семеновани** Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисида Олий Совет тасдиқига таклиф киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми Олий Советга тақдим этилган ана шу Қонунлар ва Қарорларнинг проектларини қараб чиқиш ва уларни қабул қилишни сўрайди. **(Қарсаклар).**

ҚОЛОҚ ХЎЖАЛИК БЎЛМАСИН

Ленин номли колхоз аъзолари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини муҳокама қилмоқдалар

Колхозда бу мажлисни кўпдан буён кутишарди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида қилган доклади ва якунловчи нутқи, Пленумнинг қарорлари кўпгина янги фикрлар, таклифлар, планларни келтириб чиқарди. Юракдан суҳбатлашиш, маслаҳатлашиб олиш лозим. Суғориладиган ер ва химиянинг қудратидан фойдаланиб, ажойиботлар яратса бўлади.

Шундай экан, нега биз судралиб келаётибмиз, нега биз давлатдан қарздор бўлиб қолаяпмиз, нега хўжалигимиз даромади кўпаймайди. Ленин номли колхоз аъзолари ана шу саволга жавоб ахтарабошладилар.

Кечки томон кенг клубнинг зали одамлар билан лиқ тўлди. Бу ерда сўзга чиққан Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари, КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қатнашчиси ўртоқ **М. А. Абдураззоқов** бундай деди:

— КПСС Марказий Комитети Пленумида иштирок этиш учун,— деди ўртоқ Абдураззоқов, — Кремлдаги съездлар Саройига ишлаб чиқаришнинг раҳбар ходимлари ва новаторлари, олимлар ва мутахассислар, ҳаммаси бўлиб мамлакатимиз узоқ-яқинидан келган 6 минг киши тўпланди. Улар химия саноатини жадал ривожлантиришнинг гигант программасини бир овоздан маъқулладилар. Химиянинг муваффақиятларидан халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида кенг фойдаланилади. Биринчи навбатда химия қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва халқ истеъмоли товарлари етиштиришни янада кўпайтиришга хизмат қилади. Сизлар партия ва ҳукуматимизнинг суғориладиган деҳқончилик эҳтиёжларини қондириш учун қанчалик ғамхўрлик қилаётганликларини яхши биласизлар. Бизнинг область озмунча минерал ўғит, ўсимликларни ҳар-хил зараркунандалар, касалликлар ва бегона ўтлардан ҳимоя қилиш учун озмунча химия воситаларини олгани йўқ. Эндиликда бундай химикатларни янада кўплаб оламиз. Лекин шуни айтиш кераккки, агар минерал ўғитдан фойдаланиш иши бошқа агротехника тадбирлари билан мустаҳкамланмаса, ҳосилдорликни ошириш ва ернинг унумдорлигини ошириш топшириқларининг ҳаммасини муваффақиятли ҳал қилиб бўлмайди. Сизларда шундай бригадалар борки, улар ҳар гектарига 6—7 центнердан ўғит солаётганликларига қарамай, 4—5 центнердан ўғит ишлатаётган бригадаларга қараганда кам ҳосил оладилар. Биз бундай аҳволнинг сабаблари билан қизиқдик ва маълум бўлдики, баъзи бригадаларингизда чигит экиш ёмон ўтказилган. Ғўза қатор ораларига ишлов бериш ва суғориш намунали ташкил этилмаган. Шунинг учун нормадаги азот ишлатилганига қарамай, кам ҳосил олинган.

Хўжаликка раҳбарлик қилишда зарур тартиб ўрнатиш керак. Ахир, сизларнинг бошқармаларингиздаги «Политотдел», «Правда», Свердлов номли колхозларда пахтадан олинадиган ҳосил бир ярим-икки баравар кўп. У хўжаликларда ишлатилаётган ҳарбир килограмм ўғит ҳисобига юқори ҳосил олинади. Суғориладиган ҳарбир гектар ердан унумли фойдаланилади.

Йил якунлари ана шундан яққол далолат бериб турипти. Свердлов номли колхоз билан Ленин номли колхознинг ерлари бир-бирига туташиб кетган, шароити бир хил, лекин натижа эса ҳархил. Свердлов номли колхозда 856 гектар ерга пахта экилган. Ҳар гектар ердан 36,4 центнердан ҳосил олинган. Жаъми олинган ҳосил 3117 тоннага етди.

Ленин номли колхозда эса 810 гектар ерда пахта етиштирилди. Ҳар гектар ердан 24,7 центнердан, жаъми 2 минг тонна пахта олинди. Биринчи колхозда умумий даромад 7 миллион сўмдан ортиб кетди, иккинчи хўжаликда эса атиги 893 минг сўмни ташкил этди. Биринчи хўжаликда бир меҳнат кунига тақсимланган пул 3 сўму 60 тийиндан, иккинчисида 1 сўм 70 тийиндан тўғри келди.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев ўзининг якунловчи нутқида: «Бақувват, илғор хўжаликлар билан бир қаторда иқтисодий жиҳатдан заиф колхоз ва совхозларнинг бўлиши учун объектив сабаб ва шароитлар йўқ. У ёки бу хўжаликнинг орқада қолишига одатда раҳбар кадрларнинг... уқувсизлиги сабаб бўлмоқда» деб айтди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг бу фикри нақадар тўғри эканлигини мажлисда сўзга чиққанлар кўпгина мисоллар билан исботлаб бердилар.

Минбарда кекса колхозчи **Қурбон Утенбоев**. У КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнат активлигини ошириб юборганлиги ҳақида гапиради. Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун янги тадбирлар белгилаб берган ҳозирги шароитда жанговар вазифаларни бажаришдан ҳечким четда қолишга ҳаққи йўқ. Бизнинг колхоз раҳбарлари ҳосилдорликни оширишдек муҳим масала билан ёмон шуғулландилар, ишни яхши ташкил этолмадилар. Колхозчиларнинг жамоат ва шахсий манфаатдорлигини бир-бирига мувофиқлаштириб олиб бормадилар. Шунинг учун бизнинг хўжалик қолоқ бўлиб келди. Кам даромад олмоқда. Шунга яраша, меҳнат кунларига ҳам кам ҳақ тўланади.

— Биз,— дейди Утенбоев, — колхозимизни Свердлов номли колхоз билан бирлаштириш катта фойда келтиради, деб ҳисоблаймиз. Биз ҳамкорликда қўлни-қўлга бериб меҳнат қилиб, ишни жўнаштириб юбориш учун куч ва ғайратимизни аямаймиз. Қўшни колхознинг раҳбарлари, механизаторлари тажрибали, биз улардан кўп нарсаларни ўрганишга жон дилимиз билан киришамиз.

Колхозчи **Соврибой Хантов** ҳам бу таклифни қўллаб-қувватлайди.

Қўйчибек Айтимбетов айтдики, КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари колхоз ва совхозлар учун янги, катта имкониятларни очиб берди. Бу имкониятлардан ўз ўрнида фойдаланиш учун илғор тажрибани ўрганиш ва топширилган ишга виждонан муносабатда бўлиш лозим. Мен ҳам сўзга чиққанларнинг таклифини қўллаб-қувватлайман. Биринчи навбатда ҳамкорликда ишлаб, агрохимия асосларини чуқур ўрганишимиз лозим, деб ҳисоблайман.

Тракторчи **Илёс Жумасоев** ҳаяжонли гапирди.

— КПСС Марказий Комитети Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев ўғитни ундан яхши фойдаланиб, юқори ҳосил олишни таъминлайдиган хўжаликларга бериш керак деб жуда тўғри айтди. Свердлов номли колхознинг иши бунга мисол бўлаолади. Уларнинг ерни ҳайдаш, ўғитлаш, экиш, ғўзани парвариш қилиш ишларидан ҳарқанча ўрнак олса арзийди. Бизда эса кўп ишлар қўл учида бажарилади. Правление ҳам, мутахассислар ҳам, партия бюроси ҳам энг асосий масала — ишнинг сифати билан кам қизиқишади. Техникадан ёмон фойдаланилади. Шундай карталар борки, тракторни олиб кириш ва қайтариб чиқиш қийин бўлиб қолади. Агар биз бирлашсак экин майдонлари структурасини янгичасига кўриб чиқиб, машиналардан унумли фойдаланиш тадбирлари амалга оширилади.

Сўзга чиққан бошқа ўртоқлар ҳам ана шулар ҳақида гапирдилар.

Мажлисда Свердлов номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ **Д. А. Ким** сўзга чиқди.

— Биз ҳаммамиз қишлоқ хўжалигини юксалтириш ишига жиддий киришишимиз керак. Бу ҳарбиримизнинг бурчимиздир. Далаларнинг ҳосилдорлигини, чорванинг маҳсулдорлигини ошириш учун химия муваффақиятларини ўз куч ва ғайратимиз билан бирлаштириб ҳаракат қилсак, ҳарқандай ишни ҳам бажарамиз.

Ленин номли колхоз аъзолари ўз хўжаликларининг Свердлов номли колхоз билан бирлашишини бир овоздан маъқулладилар.

Ленин номли ва Свердлов номли колхоз аъзоларининг бирлашган мажлиси бўлиб ўтди. Икки қўшни хўжалик бир оилага бирлашиб, йирик хўжаликка айланди.

А. НИКОЛАЕВ,
Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаси.

ЖАЗОИРЛИК ПУБЛИЦИСТ ЎЗБЕКИСТОНДА

Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган жазоирлик публицист Анри Аллег Ўзбекистонга келди. Бу ерда у, экономика ва маданиятнинг ривожланиши билан, меҳнаткашларнинг ҳаёти ва турмуши билан танишади.

28 декабрда жазоирлик меҳмон республика пойтахти — Тошкент билан танишди. У, тўқимачилик комбинатига борди, болалар араб тилини ўрганаётган 22-ўзбек мактабида бўлди. Сўнгра, у «Шарқ юлдузи» колхозини бориб кўрди.

Шу куни Анри Аллегни КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди. (ЎзТАГ).

ЭКОНОМИКА ВА МАДАНИЯТИМИЗНИНГ РАВНАҚИ УЧУН

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964—1965 йилги Давлат плани ҳамда Ўзбекистон ССРнинг 1964—1965 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги докладлар юзасидан музокаралар

Депутат Ҳ. АСОМОВ нутқи

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси

Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси КПСС Марказий Комитетининг химия саноатини ривожлантириш истиқболини белгилаб берган декабрь Пленуми тарихий қарорлари туфайли меҳнаткашлар оммасида вужудга келган сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган вазиятда ўтмоқда. Партиянинг мамлакатни химиялаштириш юзасидан ишлаб чиққан бу программасини бутун совет халқи зўр мамнуният билан кутиб олди.

Барча совет кишилари сингари Тошкент меҳнаткашлари ҳам партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасидаги улуғвор режаларни амалга ошириш учун завқ-шавқ билан меҳнат қилмоқдалар.

Республика пойтахтининг меҳнаткашлари Олий Советнинг ушбу сессиясига маълум муваффақиятлар билан келдилар: шаҳар саноати етти йилликнинг контроль рақамларида белгиланган суръатдан кўра илдамроқ ривожланмоқда. Беш йил мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш пландаги 45 процент ўрнига 53 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 26,1 процент ошди. Бу йил пландан ташқари 30 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Шаҳар бинокорлари ҳам катта ютуқларни қўлга киритдилар. Шуни айтиш кифоядирки, ўтган беш йил ичида салкам бир миллион квадрат метр уй-жой, яъни шундан аввалги 20 йил мобайнида қуриб битказилганига тенг келадиган миқдорда уй-жой фойдаланиш учун топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати доимий ғамхўрлик қилаётганлиги туфайли шаҳар хўжалиги барқ уриб ривож топмоқда. Тошкент кун сайин ўсиб, ободонлашиб, кўркамлашиб бораяпти.

Шаҳар меҳнаткашлари шу йилнинг ўзида 8 мингга яқин шинам квартира оладилар; 14 мингдан ортиқ бола ўқийдиган янги мактаб бинолари; икки минг бола тарбияланадиган боғча ва яслилар; 104 та савдо-сотиқ ва жамоат овқатланиш корхоналари қурилади.

Трамвай депоси, Қуйи Бўзсув тозалаш иншоотларининг биринчи навбати, «Чайка» кинотеатри, планетарий, Чилонзорда ва Шимолий саноат зонасида ҳаммомлар ва бошқа иншоотлар қуриб битказилди. Чилонзор массивини шаҳар маркази билан боғлайдиган 8 километрдан ортиқ трамвай йўли Муқимий кўчаси орқали ўтказилди ва 7-трамвайнинг маршрути Ш. Руставели кўчаси бўйлаб узайтирилди.

Буларнинг ҳаммаси учун шаҳар меҳнаткашлари партиямиз Марказий Комитетидан, Совет ҳукуматидан ғоят миннатдордирлар.

Тошкентни янада обод ва кўкаламзорлаш юзасидан катта-катта ишлар қилинди. Соғлиқни сақлаш, маориф, маданият, меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг иши бир мунча яхшиланди.

Шаҳар советининг ижроия комитети, унинг бошқармалари ва бўлимлари 1963 йил бюджетининг бажарилишини таъминлаш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Шу билан бирга шаҳар ташкилотлари ишида жиддий нуқсонлар ҳам бор. Халқ хўжалиги плани ва бюджет ҳамма кўрсаткичлар бўйича бажарилаётир, деб бўлмайди. Бу камчиликларни тугатиш, планларни барча кўрсаткичлар бўйича бажариш юзасидан зарур чоралар кўрилмоқда.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва бюджетининг сессия муҳокамасига ва тасдиқига киритилган лойиҳалари республика, шу жумладан унинг пойтахти экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришни таъмин этади. Тошкент шаҳар ижроия комитетига 1964—1965 йиллар учун 77 миллион сўм миқдорида капитал маблағ ажратиш кўзда тутилмоқда, шундан уй-жой қурилишига 46 миллион сўм сарфланади, бу эса умумий саҳни 350 минг квадрат метр бўлган уй-жойларни қуриб битказиш имконини беради.

Водопровод ва канализация шохобчалари янада кенгайтирилади. Бош водопровод иншоотлари ҳамда тозалаш иншоотларининг қуввати ортади. Магистрал ва кўча водопровод ҳамда канализация тармоқлари 90 километр узайтирилади.

Шу вақт ичида шаҳарда янги вагон-ремонт заводи, халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг биринчи навбати, Чилонзорда савдо-сотиқ маркази, «Интурист» ва «Юность» меҳмонхоналари, панорама кинотеатри, Марказий универмаг ва бошқа объектлар қуриб битказилади.

Пушкин ва Луначарский кўчаларида янги уй-жой бинолари қуриш ишлари авж олдириб юборилади. Ўзбекистон кўчаси ва Шота Руставели кўчасининг Саперная майдонидан Тарас Шевченко кўчасигача олиб борадиган учинчи навбатини қуриш давом эттирилади.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги, «Главташкентстрой» ва шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш бошқармасининг кучи билан йигирмадан ортиқ магистрал кўча комплекс ободонлаштирилиб, реконструкция қилинади.

Ўтган йиллардагидек, бу йилларда ҳам маданий-маиший объектлар, соғлиқни сақлаш, маориф ва мактабгача ёшдаги болалар муассасалари қурилишига кўп маблағ ажратилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг таклифи билан ССР Иттифоқи «Госстройи» шаҳар марказини планлаштириш ва қайта қуришнинг эскиз лойиҳасини тузиш учун конкурс эълон қилганлигини Олий Советга хурсандчилик билан маълум қиламиз.

Конкурс программасида шаҳар марказини қуриш, айрим жойларда кўп қаватли, яъни 8 ва ундан ортиқ қаватли бинолар қуриш кўзда тутилган.

Москва, Боку ва Тошкентдаги энг яхши мутахассислар конкурсда қатнашишга жалб қилинган. Бу ишларга раҳбарлик қилиш СССР Госплани ҳузуридаги Гражданқурилиши ва архитектура давлат комитетига топширилди. Келгуси йилнинг баҳорида конкурсга якун ясалади.

Халқ хўжалиги плани ва бюджетининг сессияга тақдим этилган лойиҳаларида Тошкент шаҳар ижроия комитетининг кўпчилик таклифлари ҳисобга олинганлиги бизни ғоят мамнун этди.

Биз ўтказмоқчи бўлган баъзи қўшимча тадбирларни ҳисобга олиб, уй-жой қурилишига, янги мактаб бинолари ва болалар муассасалари қуришга, коммунал хўжалигини янада ривожлантиришга, шаҳарнинг асосий магистралларидаги кўп қаватли ўтиш йўллари қурилишига кўпроқ маблағ ажратишни сўраймиз.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва бюджетининг сессия томонидан тасдиқ этилиши Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришга, меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришга ёрдам беради.

Депутат Қ. МАҲКАМОВА нутқи

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент қишлоқ область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари

Депутат ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми коммунистик жамият қуриш тарихига ажойиб воқеа бўлиб кирди. Бу Пленум, ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев образли қилиб айтганидек, ленинчи партиямизнинг коммунистик жамият қуришнинг энг асосий масалаларидан бири юзасидан ажойиб ва катта йиғини бўлди.

Тошкент областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва СССР Олий Советининг учинчи сессияси қарорларини зўр қониқиш, жонажон партиямизга ва улуғ Ватанимизга нисбатан чексиз фахрланиш ва шодлик туйғулари билан кутиб олдилар.

Бизнинг ушбу сессиямизда муҳокама қилинаётган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини 1964—1965 йилларда ривожлантириш давлат плани проекти, 1964—1965 йиллар учун мўлжалланган давлат бюджети Ўзбекистонимизнинг иқтисодий ва маданий жиҳатдан катта муваффақиятларидан далолат беради ва саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятни бундан буён янада ривожлантиришнинг ажойиб истиқболларини ифода қилади.

Биз биринчи навбатда республика қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи — пахтачиликни ривожлантириш соҳасида катта муваффақиятларга эришилганлигини зўр қониқиш билан қайд қилиб ўтамиз. Қишлоқ хўжалигининг азаматлари ва барча меҳнаткашларимизнинг мўл ҳосил тўплаш йўлида олиб борган мардонавор кураши буюк ғалаба билан якунланди.

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг пахтанинг харид нархини ошириш ва пахтакорларга ғалла сотиш тўғрисидаги қарори ана шу ғамхўрликнинг ёрқин мисолидир. Областимиз колхозлари харид нархларини ошириш туфайлигина 18 миллион сўмдан ортиқ қўшимча даромад олдилар.

Комплекс механизациянинг тинмай жорий қилиниши юзасидан олиб борилган жиддий ишлар мўл ҳосил тўплаш ва йиғим-теримни муваффақиятли тугаллашда катта роль ўйнади. Областимиз колхоз ва совхозларининг механизаторлари бу йил машиналар билан 82 минг тоннадан ортиқ—ялпи ҳосилнинг тўртдан бир қисмини, бошқача қилиб айтганда, ўтган йилдагидан 32 минг тонна кўп пахта териб олдилар. Тошкент области 1963 йилда давлатга пахта сотиш юзасидан зиммага олган социалистик мажбуриятини шараф билан бажарди. Тайёрлов пунктларига 321 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширилди. Деярлик барча ҳосил биринчи сортга қабул қилинди.

Областимиз меҳнаткашлари Турсуной Охунова, Валентин Тюпко сингари мамлакатга донг таратган ажойиб механизаторлари ва уларнинг юзлаб издошлари билан ҳақли равишда фахрланадилар.

Биз сессияга зўр қониқиш билан маълум қиламизки, областнинг лубкор хўжаликлари давлатга каноп пояси сотиш юзасидан етти йиллик планни муддатидан илгари бажардилар — давлатга 1 миллион 151 минг тонна миқдорида луб сотилди. Бу — етти йиллик планда белгиланганидан 210 минг тонна кўпдир. Гўшт, жун, пилла, тухум тайёрлаш, ғалла, сабзавот, қовун-тарвуз, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш йиллик планлари муддатидан илгари бажарилди.

Шунингдек, 1963 йилни областимиз халқ маорифини ривожлантириш, медицина ва маданий-маиший хизматни яхшилаш, маданиятни ёппасига юксалтириш соҳасида ҳам маълум ютуқларни қўлга киритиш билан якунлади.

Шуни ҳам айтиш керакки, 1963 йили совет хўжалик ва қурилиш ташкилотлари, маданият муассасалари ва халқ маорифи органлари ишида бир қанча камчиликларга йўл қўйилди.

Масалан, биз капитал қурилиш соҳасидаги аҳволни нормал ҳол деб ҳисоблай олмаймиз. Область капитал қурилиш планини бажаришда жиддий оқсамоқда. Ишлаб чиқариш қувватлари, турар-жойлар ва бошқа объектлар кечикиб ишга туширилаяпти. Бунда, албатта, область ташкилотларининг ҳам айби бор. Улар кўп ҳолларда капитал қурилиш масалалари билан етарли равишда ва конкрет шуғулланмадилар. Капитал қурилиш планининг бажарилмаганлигига олиб келган сабаблардан бири «Узбекглавстрой»нинг қурилиш-монтаж бошқармаларининг иши қониқарсиз олиб борилгани бўлди.

Ҳозирги пайтда биз халқ хўжалиги планларининг барча кўрсаткичлар бўйича бажарилишини таъминлаш юзасидан қилинадиган ишларни қизитиб юбордик. Қишлоқ меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам замин яратишга ва етти йиллик планни сўзсиз бажаришга ҳаракат қилмоқдалар.

Депутат ўртоқлар! Шу сессияда муҳокама қилинаётган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва республиканинг 1964 — 1965 йиллар учун мўлжалланган давлат бюджети проекти халқимизнинг ҳаётий манфаатларига тўла жавоб беради. Уларда республика экономикаси ва маданиятининг барча тармоқларини кескин юксалтириш кўзда тутилади. Мен бу ерда айтилган план проекти ва республиканинг 1964 — 1965 йилларга мўлжалланган бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифларни қизғин қўллаб-қувватлайман.

Шу билан бирга, бизнинг қуйидаги мулоҳаза, таклиф ва истакларимиз ҳисобга олинишини сўраймиз.

Ҳозир қишлоқ хўжалигини химиялаштириш ва мўл, барқарор ҳосил етиштириш муҳим вазифа бўлганлиги муносабати билан ерларнинг мелиоратив ҳолатини кескин яхшилаш ва ирригация тармоқларини бундан буён янада кенгайтириш масалалари муҳим аҳамиятга эга.

Областимиз меҳнаткашлари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига йирик сув-хўжалик объектлари — Чорвоқ, Туябўгиз сув омборлари қурилишида кўрсатган ёрдамлари учун катта миннатдорчилик билдирадилар. Бу объектлар янги суғориладиган массивларни ўзлаштиришда кенг истиқболлар очиб беради. Бироқ, областимизда 40 минг гектардан ортиқ эскидан ҳайдалиб келинган ер мелиоратив жиҳатдан қаровсиз ҳолда қолиб келмоқда.

Бу майдонларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун ҳар йили 1230 минг сўм атрофида маблағ сарфланади. Лекин шунга қарамасдан кўпгина массивларда ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан кескин ўзгариш рўй бермаётир.

Коллектор-зовур тармоқларининг ички хўжалик ва хўжаликлараро тармоқларга бўлинганлиги ҳам мелиоратив ҳолатини яхшилашга тўсқинлик қилмоқда. Ахир, сизот сувларининг чуқур ёки саёзлиги ана шундай бўлинишларга боғлиқ эмас-ку. У ёки бу хўжалик томонидан мелиорация ишларининг бажарилмаслиги ёки оз миқдорда бажарилиши кўп ҳолларда бошқа хўжаликлар қилган ишларни йўққа чиқариб юборади. Ана шунинг учун ҳам Госплан ва Республика сув хўжалиги министрлиги мелиорация ишларини маъмурий бўлинишларга қараб эмас, балки массивлар бўйича планлаштиришлари зарур. Бу ишларни молиялаштириш эса бир манбадан ўтиши керак.

Область аҳолисини ичиладиган тоза сув билан таъминлаш ҳам энг актуал проблемалардан ҳисобланади. Бу — ҳозирги кундаги энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган масалалардандир. Ҳозирча бу вазифа тўлалигича ҳал қилингани йўқ. Кўпгина саноат корхоналарида оқим сувларни тозалаш масаласи ҳал қилинмаган. Бунинг натижасида ифлос сувлар ариқларга оқизиб юборилади ва сув ифлосланади. Биз сессиядан Госплан ва республика Госстройига қишлоқ аҳолисини ичиладиган сув билан таъминлаш масаласини кўриб чиқишни ва бу масалани мумкин қадар тезроқ ҳал қилишни топширишни сўраймиз.

1964 — 1965 йиллар планида областнинг бир қатор аҳоли пунктларида янги мактаблар қурилиши учун қўшимча капитал маблағлар ажратиш кўзда тутилиши керак.

Депутат ўртоқлар! Биз аниқ ва конкрет вазифага эгамиз. Тошкент областининг ишчилари колхозчилари, совхоз ишчилари, зиёлилари республикамизнинг барча меҳнаткашлари билан бир сафда туриб, жонажон Коммунистик партиянинг ва унинг ленинчи Марказий Комитетининг синалган раҳбарлиги остида белгиланган планларнинг бажарилиши ва ошириб бажарилиши учун ўзларининг бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар. **(Қарсаклар).**

Депутат А. А. ХЎЖАЕВ нутқи

Тошкент саноат область Совети ижроия комитетининг раиси

Барча совет кишилари сингари областимиз шаҳарларининг меҳнаткашлари ҳам СССР Олий Советининг учинчи сессиясининг қарорларини қизғин маъқулламоқдалар. Улар 1964-1965 йилларга мўлжалланган СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планида ва давлат бюджети тимсолида партия ва халқнинг катта донолигини, букилмас иродасини, инсон ҳақида буюк ғамхўрликни, мамлакатимизнинг экономикаси ва маданиятининг янада равнақини кўриб турибдилар.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумидан сўнг халқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш бўйича амалга оширилган чоралар қисқа муддат ичида саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва маданий-маиший муассасаларнинг ишларини яхшилаш имкониятини берди. Бу йил халқ хўжалиги ва маданий қурилиш соҳаларида қўлга киритилган ютуқлар КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми томонидан қабул қилинган қарорларнинг ниҳоятда тўғри эканлигини яна бир марта исбот қилиб турибди.

Область саноат корхоналарининг коллективлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича йиллик планни муддатидан олдин бажарганликларини қайд қилиб ўтиш қувончлидир. Шу муддат ичида пландан ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. 1962 йилга нисбатан саноат ишлаб чиқаришнинг ҳажми 12 процентдан кўпроқ ўсди. Областимизнинг 30 та саноат корхонаси йиллик планларини муддатидан аввал бажариб, 1964 йил ҳисобига ишламоқдалар. Маҳсулот таннархининг камайтирилишидан ўтган 10 ой ичидагина 2 миллион 185 минг сўмликдан кўпроқ маблағ иқтисод қилинди. Шунингдек, маҳаллий Советларнинг корхоналари ҳам йиллик планларини бажардилар.

Областимизда капитал қурилиш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу йил ўтган йилдагига нисбатан капитал маблағ сарфлаш ҳажми 15 процент ўсди. Маҳаллий Советларнинг қурилиш объектларида планларнинг бажарилиши, турар-жойлар, мактаблар, болалар муассасалари ва бошқа объектларни қуриш муваффақиятли бормоқда.

Бу йил шаҳарларнинг меҳнаткашлари 90 минг квадратметр турар-жой майдонларини оладилар, унинг 40 минг квадрат метри маҳаллий Советлар томонидан қурилди. Олмалиқ, Оҳангарон, Бекобод шаҳарларининг ўқувчилари 3 та янги мактабга эга бўлдилар. Чирчиқ шаҳрида янги туғруқхона фойдаланишга топширилди. Областимиз шаҳарларида кўплаб мактабгача бўлган болалар муассасалари ва бошқа объектлар ишга туширилди.

1963 йилда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш муассасаларининг тармоқлари анча кенгайди, хизмат қилишнинг янги турлари жорий қилинди. Чирчиқ шаҳрида кийимларни химиявий тозалаш фабрикаси, Янгийўл шаҳрида кир ювиш хонаси ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш объектлари фойдаланишга топширилди. Буларнинг ҳаммаси маиший хизмат кўрсатиш ҳажмини ўтган йилга нисбатан 40 процент ошириш имконини берди.

Чакана товар обороти плани 102 процент бажарилди, бу ўтган йилдагига нисбатан 8,5 процент кўпдир. Шаҳарларимизнинг ободлиги ва санитария ҳолатлари бирмунча яхшиланди. Бу йил 280 минг квадрат-метр йўл ва тротуарларга асфальт ётқизилди, 530 минг дан кўпроқ дарахт кўчатлари ва буталар ўтқазилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Совети бир неча марта Бекобод ва Чирчиқ шаҳарларида ободончилик ишларининг яхши йўлга қўйилганлигини қайд қилдилар. Шаҳар ободончилигини яхшилаш соҳасидаги ижобий натижалар бу ишда саноат корхоналарининг, қурилиш ташкилотларининг, муассасаларнинг, барча аҳолининг кенг иштирок этиши туфайли эришилди.

Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, маданият, кинофикация ва бошқа органлар ҳам ўз фаолиятларини бирмунча яхшиладилар. Бу йилга мўлжалланган бюджетнинг фойда қисми ҳам ошириб бажарилди.

Бу ютуқлар билан бир қаторда ишимизда ҳали камчилик ва нуқсонлар ҳам учрайди.

Областимиз шаҳарларида химия саноатини кенг кўламда ривожланишини назарда тутиб, шаҳарларда турар-жой бинолари қуриш ҳажми масаласини қайта кўриб чиқишни биз зарур деб ҳисоблаймиз, чунки химия саноати корхоналари ишчиларининг турар-жойларга бўлган эҳтиёжларини таъминлаш лозим.

Шу вақтгача шаҳарларни янада кенгайтиришга тааллуқли бўлган қатор муҳим масалалар ҳали ҳам ҳал қилинмаётир. Қурилиш ишларининг кенг кўламда олиб борилаётганлигига қарамай, аҳолини уй-жойлар билан таъминлаш ҳамон орқада қолиб келмоқда. Уй-жой қурилишига сарфланадиган маблағ миқдорини кўпайтиришни илтимос қиламиз.

Мактабларимизни бир сменалик машғулотларга кўчириш юзасидан қатор тадбирларнинг амалга оширилганлигига қарамай, кўпгина мактабларда машғулотлар ҳали ҳам икки сменада олиб борилмоқда. 1964-1965 йилларнинг планларида мактаб шохобчаларини кенгайтириш, мавжуд мактабларга қўшимча хоналар қуриш масаласини кўзда тутиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

1964—1965 йилларга мўлжалланган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани ва давлат бюджети лойиҳалари Олий Совет сессияси муҳокамасига қўйилган экан, халқимизнинг фаровонлигини оширишга, экономикамизни янада кўтаришга, республикамиз меҳнаткашларининг моддий ва маданий турмушини яхшилашга хизмат қилади.

Тошкент области шаҳарларининг, меҳнаткашлари халқ хўжалигини ривожлантириш планида кўзда тутилган вазифаларни бажаришга, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар ва куч-қувватларини аямайдилар. **(Қарсаклар).**

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Шу кунларда катталар қатори қувноқ эркатойларимиз ҳам улуғ айём — Янги йилни орзиқиб кутишяпти. Янги йил тантаналарини янада файзли қилувчи арча байрамларида ўйнаб-кулишга нима етсин. Сиз кўриб турган бу суратда Тошкентнинг Октябрь районидаги 78-болалар боғчасида тарбияланувчи эркатойлар арча безашяпти.

А. Тўраев фотоси.

Асарларимиз халққа манзур бўлсин

Яқинда Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри театрнинг келажакдаги вазифаларига бағишлаб томошабинлар конференцияси ўтказди. Ҳамза театрининг директори ўртоқ А. Абдуллаев «1963 ва 1964 йилги театр репертуар плани ҳақида» ахборот берди. Театр янги йилни драматург Сарвар Азимовнинг «Қонли сароб» пьесасини кўрсатиш билан кутиб олади. Шунингдек, томошабинлар янги йилда К. Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» драмасининг қайта ишланган вариантини, Уйғуннинг Ўзбекистонда Совет ҳокимияти ўрнатилишига бағишланган «Гирдоб», Шукруллонинг «Сўнгги фожиа» асарларини кўрадилар. Ёзувчилардан Иззат Султон, Саид Аҳмадлар ҳам янги пьесалар устида иш олиб бормоқдалар.

Театр сўнгги йилларда кўпгина асарларни саҳналаштириб томошабинларни мамнун қилди. Драматург Уйғуннинг «Шубҳа», Иззат Султоннинг «Имон», М. Шайхзоданинг «Мирзо Улуғбек», Н. Погодиннинг «Ҳаётбахш ўлим» саҳна асарлари санъат шинавандалари томонидан яхши кутиб олинди. Лекин, шу билан бирга театр саҳнасидан тез тушиб қолган «Булутлар тарқалганда» каби бадиий бўш, ҳақиқатни тўла акс эттиролмаган асарлар томошабинларни ранжитди.

Конференцияда сўзга чиққан ёзувчи Ўткир Рашид, «8-март» фабрикаси ишчиси Р. Ашрапова, 1-босмахона ишчиси Э. Ҳасанов, А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти аспиранти Ч. Султонова, Қишлоқ хўжалиги институти студенти У. Мустафоев, ТошДУ студентлари Р. Ражабов, З. Мусабоева, Тўқимачилик комбинати цех бошлиғи И. Тўйчиев, ТошМИ студенткаси С. Пўлатова ва бошқалар замонавий темада спектакллар саҳнага кам қўйилаётганлиги ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини изҳор қилишди. Конференцияда ёзувчи Абдулла Қаҳҳор ҳам сўзга чиқиб, театр ва томошабин ўртасидаги муносабат ҳақида гапирди.

Кеча охирида спектакллардан парчалар кўрсатилди.

М. НИЕЗБЕКОВА.

ПАХТА БАЙРАМИ КУНЛАРИДА

Пахтакорларимизнинг бу йилги ажойиб ғалабаси ёшу-қари — ҳаммани беҳад хурсанд қилди. Ўзбек халқининг ифтихори, бебаҳо ҳазинаси «оқ олтин» хирмонлари тоғ-тоғ бўлиб кўтарилди. Бундай бебаҳо бойликларни азамат пахтакорлар бунёдга келтирди.

Пахтакорларимизнинг бу ғалабаси ҳақиқатан ҳам умумхалқ ғалабасидир. Бу ғалаба кўпчилик меҳнатининг самарасидир. Область матлубот жамиятининг ходимлари ҳам ана шу шарафли ишдан четда қолишмади.

Шу кеча-кундузда қаҳрамон пахтакорларнинг ғалабаси шодиёна тус олган. Ҳамманинг чеҳрасида шоду-хуррамлик ва хушчақчақлик. Улар, орзиқиб кутган пахта байрамининг завқини суришяпти.

Қишлоқ аҳолисига аъло даражада хизмат кўрсатиш учун район матлубот жамиятлари етарли миқдорда гўшт, ёғ ва турли хил мевалар, балиқ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланди. Область матлубот жамиятининг қарори билан район марказларида ҳамда аҳоли зич яшайдиган пунктларда ярмаркалар ташкил этилди.

Пахта байрами янги йил арафаларида бошлангани учун ҳам колхозчилар ўз ўғил-қизлари учун ясатиладиган арчаларга турли хил ўйинчоқлар ҳам сотиб олишяпти. Байрам кунлари район ва кўпгина қишлоқ марказларида, оммавий сайл ўтказилаётган жойларда ўзбек миллий таомлари — палов, кабоб, манти, сомса каби овқатлар сотилади.

Фидокор дала меҳнаткашларига сотиш учун 82 та мотоцикл, 9 та «Москвич», 7 та «Волга» енгил автомашинаси, 495 та холодильник, 856 та кир ювиш машинаси ажратилди. Шунингдек, байрам қаҳрамонларига духоба, гилам ва бошқа шунга ўхшаш моллар ҳам сотилади. Бундан ташқари колхозчиларнинг хонадонидаги байрам дастурхони яна тўкин-сочин бўлсин деб, уларга сотиш учун колхоз ва совхоз магазинларига 300 тонна гуруч, 120 тонна ҳар хил крупа, 150 тонна макарон, ва шунга ўхшаш бошқа танқисроқ озиқ-овқат маҳсулотлари юборилди.

Баррадек бўрсилдоқ нонлар тандирдан узилиб сотиляпти. Савдода сабзавот, хўл ва қуруқ мевалар ҳам бор. Район матлубот жамиятлари зиммасига колхоз ва совхозларнинг заявкаларига мувофиқ телевизор, радиоприёмник, тикув машинаси, гилам, духоба ва бошқа товарлар билан қўшимча равишда таъминлаш вазифаси юклатилган.

Пахта байрамида қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига намунали ва кўнгилдагидан зиёда хизмат кўрсатишни таъминлаш, «оқ олтин» яратувчи азаматларнинг кўнглини хушнуд қилиш учун районларга область матлубот жамиятларининг масъул ходимлари командировка қилинди. Савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари ходимлари ана шу шодиёна байрам кунларида қишлоқ меҳнаткашларига чинакам маданий ва маиший хизмат кўрсатиб, ўз зиммаларига юклатилган шарафли вазифани яхши адо этишади.

Ю. ЗОКИРОВ,
Тошкент область матлубот жамияти правлениесининг раиси.

САНЪАТКОРЛАР КОЛХОЗЧИЛАР МЕҲМОНИ

Шу кунларда республикамизнинг кўпгина областлари қатори бизнинг Тошкент областимизда ҳам пахта байрами — ҳосил тўйи тантаналари давом этаяпти. Байрамлар куй ва қўшиқсиз, ўйин ва кулгисиз ўтмайди. Санъаткорларимиз байрамга шодлик, тўйга файз қўшишяпти.

Муқимий номли ўзбек давлат музикали драма ва комедия театри ижодий коллективи яқинда областимизнинг Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида меҳмон бўлишди.

Қишлоққа оқшом чўкиши билан колхознинг серҳашам Маданият саройи одамлар билан гавжум бўлди. Пойтахтимиз театр артистлари бу ерда ёзувчи Ҳамид Ғуломнинг «Тошболта ошиқ» комедиясини кўрсатиб, пахта байрамига файз қўшишди. Театрнинг етук санъаткорлари — Ўзбекистон халқ артисти Соиб Хўжаев, республикада хизмат кўрсатган артистлар Фароғат Раҳматова, Рихси Шокиров, Рауф Болтаев, артистлардан Ф. Аҳмедов, М. Каримова, Х. Носиров, Х. Шарипов, О. Фаёзова ва бошқалар иштирокида кўрсатилган спектакль колхозчилар томонидан қизғин кутиб олинди.

А. ЮСУПОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Будь готов!** телевизион журнали, 18.40 — **Телевизион янгиликлар,** 18.55 — **Киножурнал** ва **Казаклар** номли бадиий фильм.

20.40 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.45 — **Телевизион янгиликлар,** 21.00 — Пахта байрами. **Оқ олтин карвон-карвон** (адабий эшиттириш), 21.30—**Ҳамкасблар** номли бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.10 — **Ярославлик қиз, Кўркам кўл** (телевизион фильмлар).

Рус тилида: 20.45 — **Чанғи премьераси** (ҳужжатли фильм), 21.05 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/XII да **Кулган киши,** 30/XII да премьера **Куба қизи.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/XII да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/XII да қайта ишланган спектакль **Нурхон.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 29, 31/XII, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 9; 10/I кеч соат 7 яримда **Янги йил ёшлар кечаси.** Ўзбекистон эстрада оркестрининг концертлари. Касса кундуз соат 2 дан очилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги аттракцион **«Йиртқич ҳайвонлар».** Ўргатувчи — **Вальтер Запашний.** 31/XII дан 12/I гача **«Циркда арча». Катта янги йил томошалари.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Истамбул хазиначисининг мероси — «ВАТАН» (кундуз соат 3-15, кеч 6-45 минут ва 10 да), «ИСКРА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз соат 2 ва 4 да).

Унутилмас баҳор — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кундуз 1 ярим, кеч 5 ва 8 яримда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40, кундуз 3-20, кеч 6-40 минут ва 10 да).

Мангуликдан кейинги уч кун — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 1 ярим, кеч 5 ва 8-20 минутда).

Тинч соҳилда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ёш қўзғолончи (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да), **Юқори табақага кириш йўли** (кеч соат 6, 8 ва 10 да) — «ЎЗБЕКИСТОН».

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 11492. ИНДЕКС 64695 Нашр. № 1754.